

naša luč

1987
november
9

Slovenija

Moja dežela.

DOLENJSKA

Dolenjska. Naša najmehkejša in najprijaznejša dežela. Pokrajina je polna nizkih vzpetin, zabojenih gor, gozdov in polj, travnikov in vinogradov, pa med njimi posejanih zaselkov in domačij.

Dolenjec te povabi v zidanico in Bog ne daj, da bi povabilo odklonil. Potem ti ponudi svoj cviček, pa kar naprej govori v svoji pojoči govorici, domiselno in zabavno, prijateljsko in družabno. To so mehke duše.

Že kmalu po Škofljici je svet zelo razgiban in rodovit. Iz Grosuplje bomo obiskali Taborško jamo, polno mogočnih kapnikov, in Tabor — gotsko cerkvico in okrog nje obzidje. V

LEPŠGA DREVESA NEJ NA SVEIT

Lepšga drevesa nej na sveit,
ko je ta vinska trta,
pozimi spi, polet cvetě,
v jesen nam vince daje.

Sej druge ruoŹce tud cvetuó,
pa tega ne storiŹo:
an cajt cvetuó, se posešuó,
pa minejo brez sadja.

Preluba vinska trtica,
ad sonca si absjana,
ad kmetiča abdelana,
ad Jezusa darvana.

Narodna

Višnji gori bomo povprašali po njihovem polžu, v Stični pozdravili bele menihe, na Muljavi Jurčičevo rojstno hišo.

Dolina Krke je prelepa zaradi svojih mehkih bregov in zelene vodne bistrine. Pragovi iz votlega kamna, čez katerega teče Krka, ji dajejo poseben čar. Nad rečnim koritom se vleče po obeh straneh širša terasa, po njej se vrstijo njive, vasi, vinogradi in teče cesta. Dolina Krke je „dolina gradov“.

Ob obeh straneh gornje Krke leži Suha krajina, suha, ker po njej ne teče nobena voda. Po površini je deŹevnica izoblikovala polno vrtač in uval, planjave so porastle s travo, grmičjem in hosto. Ob stari most čez Krko se je zleknil ŹuŹemberk z nekdanj mogočnim gradom Turjačanov.

Više gori teče vzporedno s Krko Temenica, še više Mirna. Blizu Trebnjega se odpre prehod v mirensko dolino. Na Zaplazu je slovita Marijina boŹja pot, v Mirni nam postreŹejo z ocrtim krompirjem „cekinčkom“, v mirenski dolini nas pozdravljajo mnoge cerkve in gradovi.

Novo mesto, dolenjska metropola, se je postavilo na pomol v okolju Krke, kapiteljska cerkev v gospodujočem položaju vrh griča daje mestni podobi močan lepotni poudarek. Novo mesto je versko, kulturno in

gospodarsko središče Dolenjske.

Vredno je stopiti na Trško goro, vso pokrito z vinogradi, v vodni grad Otočec, v Šmarješke Toplice s termalnim kopališčem in zdraviliščem in naprej v Šentjernej, znan po konjereji in lončarstvu (šentjernejski petelin). Kostanjevica je najstarejše in najmanjše slovensko mesto, ogromni grad — nekdanji samostan — je eden najpomemb-

Novo mesto

nejših naših kulturnih spomenikov. Vinogradi na bližnji Gadovi peči dajejo najbolj sloviti cviček, pri menihih v kartuziji Pleterje pod Gorjanci pa bomo dobili sira in vina.

Prostrana slemena Gorjancev vabijo na sprehod skozi stoletne bukove gozdove in čez trate s pisanimi cveti, med drugim encijana in lepega čveljca, kjer se sprehaja razna divjad, posebno divji prašiči.

Zahodno Dolenjsko bomo obiskali kdaj drugič.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
VELIKOVEC na Koroškem je postal sredi 13. st. vojvodsko mesto z gradom, od katerega se je ohranil le še masiven stolp.

povezujmo se med seboj!

Nekdo, ki je po brodomu pristal na samotnem otoku, bo sam zelo težko preživel, razen če je izredno iznajdljiv in trdoživ in če so življenjske razmere na otoku zelo ugodne. V vsakem primeru pa bo poskušal polskati kakšnega človeka, bodisi z znamenji ladji, če bo kdaj kakšna priplula mimo, bodisi z znamenji letalu, če bo priletelo kje nad otokom.

Temu samotarju sredi morja je podoben posameznik ali družina, ki sta se naselila sredi tujega okolja, glede gojitve svoje narodnosti, v našem primeru slovenstva: sama bosta težko vzdržala. Polskati bo treba druge rojake in se z njimi povezati.

Te povezave bodo šle v dve smeri: po eni plati bodo navezali stike z matično domovino, po drugi s Slovenci v istem tujem okolju.

Povezava z domovino pomeni občasne obiske le-té, osebno in pismeno zvezo s svojci in prijatelji tam, prejemanje časopisov in knjig od tam. Pri tisku bo seveda treba izbirati le v vsakem ozirju najboljše.

V nekem pogledu je še važnejša povezava z rojaki na tujem: te zveze so lahko bolj žive, ker so pač pogostejše, obenem pa bolj življenjske, saj doživljajo rojaki v isti tuji deželi isto kot nekdo sam. Jasno, da se te zveze vzpostavijo čisto na osebni ravni: Slovenec zve za Slovenca v bližini ali za slovensko družino, srečajo se, pogovorijo se, potem se dobivajo, kolikor so si postali prijatelji.

Poleg tega je nemajhnega pomena, da so v tujini še skupna slovenska središča, ki rojake povezujejo in jim, kolikor je mogoče, pomagajo. Kot najuspešnejša takšna središča so se že zdavnaj pred zadnjo vojno izkazale naše slovenske župnije na tujem. Ker je Cerkev nadčasovna, se tudi te naše fare niso nikdar navezovala na noben politični sistem, vedno so gojile le vero in slovenstvo in v teh dveh okvirih reševale socialne težave rojakov in skrbele za prosvetno delo med njimi in delno za njihovo skupno preživljanje prostega časa.

Danes je takšnih središč po Zahodni Evropi skoraj trideset. Kjer je več Slovencev skupaj in kjer fara ni preobširna — meje nekaterih se pokrivajo z mejami več škofij — tam je delovanje v nekem kraju lahko veliko močnejše, kot tam, kjer se duhovnikove moči razpršijo na dolga potovanja po obširnem ozemlju. Koliko časa pa bo kakšna fara živela, je odvisno predvsem od tega, koliko naši rojaki z njo sodelujejo in se udeležujejo njenega življenja. V tem ozirju slehernik od nas naše fare gradi ali podira.

Kako naj bi bil sklep teh misli drugačen kot poziv: Gradimo naše fare! Gradimo jih tudi tako, da počasi prevzemajo delo, ki ni strogo versko, laiki. Vse to z edinim namenom, da bi Slovenci na tujem ostali še dolgo Slovenci.

br

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarje vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na družba sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

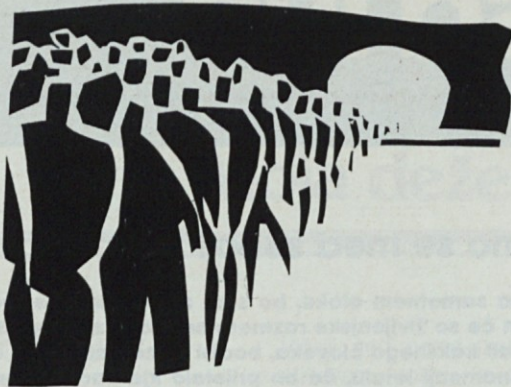
Avstrija 140 šil.
Anglija 7 fun.

Belgija	450 fran.
Francija	70 fran.
Italija	15.000 lir
Nizozemska	23 gld.
Nemčija	22 mark
Švica	20 fran.
Švedska	70 kron
Avstralija	12 dol.
Kanada	15 dol.
ZDA	12 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Veliki sta bolečina in groza, ko ob koncu življenja veš, da ti ni bilo dano narediti, kar si želel in bi tudi mogel narediti. A se ne smeš vdati! Zbrati moraš moči, ki so ti še ostale, na pomoč ti priskočita treznost in izkušnje in zraven še milost in tako je mogoče še marsikaj narediti za ljudi in za svojo dopolnitev.

Mirko Mahnič

Farna cerkev je panteon duš vseh živih in mrtvih faranov.

Mirko Mahnič

Človek določa svoje življenje z izbiro lestvice vrednot, a v Bogu najde najvišje vrednote, edine, ki res štejejo. Notranji nagon nas obrne k vrednotam, ki so zasidrane v Absolutnem.

kardinal Franc König

Zares: najbolj živ je človek tedaj, ko je njegov pogled usmerjen v tisto obliko življenja, ki je trajna, ki je večna. Živ si toliko, kolikor hrepiš po večnem življenju. In mrtev si, kolikor vse staviš na sedanjí trenutek.

V tej luči je tabela resničnega življenja in resnične mrtvosti seveda precej drugačna, kot pa jo rišejo sociografi in personografi naše vsakdanjosti. Ob tej predpostavki se lahko izkaže, da so morda najbolj vesela zabavišča našega sveta kraji smrti in najbolj gnusnega razpadanja — in da so bolniške sobe, ječe jetnikov vesti, morišča pravičnih, taborišča resnicoljubnih kraji najbolj zdravega in radostnega življenja.

Ni naključje, da pripadniki brezbožnih ideologij praznik vseh svetih — kako živ pojem! — poimenujejo na način, ki je v svoji globini grozljiv: dan mrtvih. Toda če so naši umrli zares mrtvi, potem smo enako mrtvi tudi mi, ki sicer veljamo za žive. Nazadnje si to, kar je tvoja trajna lastnost. In če ni večnega življenja, če so naši najdražji res mrtvi, potem je smrt tudi naša konstanta, potem je to, čemur pravimo življenje, samo blisk laži v temo večnosti . . .

Vinko Ošlak

Lojze Šuštar

Za kristjana

Ali veljajo za kristjane iste npravne norme kot za vsakega človeka? Ali ima veren kristjan še kake drugačne in posebne dolžnosti, ki jih drugi ljudje nimajo?

Kolikor se krščansko življenje izraža v posebnih „verskih dolžnostih“ do Boga in v Cerkvi, veljajo te seveda le za verne kristjane. Ker pa je tudi kristjan najprej človek in to tudi ostane, je na ostalih življenjskih področjih človeški osebi odgovarjajoče in primerno življenje tudi zanj prva dolžnost. Kdor ni oziroma ne skuša biti dober človek, ne more biti dober kristjan. Krščanska etika ne zanika človeškega, ampak ga potrdi, poglobi in dopolni. Vsebinsko veljajo za kristjana v njegovem razmerju do bližnjega in do sveta najprej isti npravni zakoni kakor za nevernega. Bog v zadnjih sedmih od deset zapovedi, ki jih je dal Mojzesu, zapoveduje to, kar izhaja kot zahteva iz človekove narave kot osebe in kot družbenega bitja.

In vendar je krščansko razumevanje etičnih norm in npravnih dolžnosti drugačno kakor pri nevernih. Prva razlika obstaja v tem, da so za vernega kristjana npravne norme, pa naj jih najde in oblikuje človek sam na podlagi razumskega spoznanja ali pa naj so tudi izrečno v razodetju, izraz božje volje. Npravne zapovedi in prepovedi niso nekaj zakonik, ki je bil nekdaj sestavljen, odobren in razglašen kot

nič novega?

obvezen, temveč smernice, navodila, klici in opomini osebnega Boga, ki se zanima za človeka, ga ljubi in mu želi dobro. Priznanje in izpolnjevanje nra- nih zakonov zato za kristjana ni anonimna pokorščina predpi- som, ampak osebni odgovor Bo- gu. Če se tega kristjani veliko- krat premalo zavedajo, je to le pomanjkljivost v nra- vni zavesti, ki resnice same ne spremeni.

Druga razlika pa je, da se kristjan zaveda, da je po Kristu- sovem odrešenju z vero in s k- rstom ter z včlanjenjem v Kri- stusa postal „nova stvar“ in nov človek, ki ima nove možnosti za uresničitev svojega življenja in nov smisel. Kristjan naj živi svo- jemu stanu primerno — kot božji otrok in Kristusov brat, ki

je deležen osebne božje ljubez- ni in je v Sv. Duhu prejel novo luč ter novo moč za oblikovanje življenja. Zapovedi — imperativi — so le nujne notranje posledice novega dejanskega položaja. Imperativ izhaja iz indikativa: kristjan si, živi kot kristjan; v Kristusu si svoboden, odločaj se temu primerno; Sv. Duh te napolnjuje, iz njega oblikuj svo- je življenje. Vera, upanje in lju- bezen so trije temeljni božji da- rovi, življenje po veri, iz upanja in v ljubezni so tri glavne nra- ve dolžnosti. Vse drugo je le njihova razlaga in aplikacija.

Dalje so za kristjana nagibi za dobro življenje drugačni ka- kor pa za nevernega človeka. Ne gre mu samo za izpopolnitev samega sebe, ampak za udelež- bo v božjem življenju, za skup- nost z Bogom v ljubezni. To pa ne pomeni nobenega odtujeva- nja samemu sebi, kajti Bog no- če nič drugega, kakor da bi člo- vek čim popolneje uresničil sa- mega sebe in bil srečen. Bog ni kak konkurent človeku in njego- vi sreči, ampak porok, da se mu bo posrečilo, po čemer hrepeni.

Pošteno in dobro življenje je za kristjana hoja za Kristusom in osebna povezanost z njim. Kristjan veruje, da ga je Kristus osvobodil greha, ki vsakega člo- veka usužnjuje in ga vodi v smrt. Zaupa v novo možnost, da se v moči Sv. Duha osvobodi sebičnosti, poželjivosti in nere- da in postane vedno bolj Kristu- su podoben. Veruje v to, da mu Bog odpusti, če se je napačno odločil in po lastni krivdi zapu- stil pravo pot ali opešal v hoji za Kristusom. Zato se kristjan ne ponaša v prvi vrsti s tem, kar naredi sam, ampak se zanaša bolj na božjo pomoč, dobroto, usmiljenje in ljubezen.

Veren in neveren človek ima- ta, če resno vzameta svojo vest in nra- vne norme, ki so za živ- ljenje neobhodno potrebne, isto življenjsko nalogo. A za kristja- na se vse to kaže v novih razsežnostih in v drugačni luči. Zato v krščanstvu ni moralizi- ranje, ampak je oznanjevanje božjega načrta s človekom, bož- jega sodelovanja s človeškim prizadevanjem prvo in glavno.

(po NOVI MLADIKI 1978)

Tone Kralj,
NEVESTA, 1957,
iz cikla Zemlja

„al' dneva ne pove nobena prat'ka“

Tako je pel naš Prešeren, ko je razmišljal o smrti. Nobena pratika, nihče ne ve, kdaj in kako se bo končala naša življenjska pot.

Skoraj vsak dan nam poročajo časopisi o prometnih nesrečah, v katerih umre nagle in nepredvidene smrti vsakokrat po nekaj udeležencev prometa. Letos je celotno Nemčijo najbolj pretresla novica o nesreči, ki jo je povzročil šofer avtomobilske cisterne. Imel je skoraj novo vozilo najmodernejše izvedbe, opremljeno z vsemi mogočimi varnostnimi pripomočki moderne tehnike. Bil je do polnega naložen z bencinom. Na cesti je ugotovil, da mu zavore ne delujejo dobro. Zavil je z avtomobilske ceste in se spustil po klancu navzdol po deželni cesti proti mestu Hebron. Menda je hotel ugotoviti, ali so mu res odpovedale zavore. Vožnja se je končala v slaščičarni, kamor je privozil z vso hitrostjo. Vozilo se je vnelo in povzročilo pravo razdejanje; zgorelo je osem hiš, bencin pa se je razlil po jarkih in vnel se je celo potok. Kljub temu je v nesreči umrlo „samo“ pet ljudi, kajti komaj nekaj minut je minilo od nesreče, že je bila slaščičarna, ki je bila še malo prej skoraj čisto polna, izpraznjena. Televizija je potem še ves teden poročala o tej nesreči, saj je bilo hujše kot med vojno.

Ne samo ta nesreča, vsaka nesreča, ki se konča s smrtjo, pretrese vsaj najbližje svojce. Nesreča na avtomobilski cesti za nekaj trenutkov pripravi voznike do tega, da vozijo bolj počasi in previdno. Vendar pa ljudje kmalu pozabijo na to in vse drvi spet naprej po starem, saj se nam vendar vsem skupaj nenehoma strašansko mudi.

V naših časopisih poročevalci o prometnih nesrečah vsak teden navadno napišejo, češ „nenadoma je zapeljal čez cesto“ ali kaj podobnega. Priložijo še sliko razbitega avtomobila in navedejo število mrtvih.

Nenadoma.

Nepričakovano.

Za mrtvega in za živeče svojce.

Zmeraj znova se sprašujemo: Zakaj neki prav

ta in prav tu? Je moral res umreti tako mlad? Sredi načrtov in poln življenja je končal življenje v trenutku, nepričakovano, nepripravljen. Za trenutek nam zastane dih in kar ne moremo se iznebiti občutka, da nam to ni prav in da si tega nika-
kor ne želimo. Pa je res vse tako nenadoma?

Ali ni smrt najbolj resnična in najbolj otipljiva resnica v našem življenju? Vsakdo ve, da bo moral umreti.

Radi bi sicer pozabili, pa nas prav prometne nesreče nenehoma živo opozarjajo na to. Na smrt bolne pošiljamo v bolnico, samo da nam ne bi bilo treba skrbeti zanje pa da nam ne bi bilo treba misliti na konec življenja, na smrt.

„Je bil vaš pokojni previden?“ sem oni dan vprašal gospo, ki je naročila pogreb. Najprej začuden pogled — verjetno sploh ni razumela, kaj sem mislil —, potem pa je izmikajoče odgovorila: „Veste, še včeraj sem bila pri njem, kar dobro se je počutil, dobil je novo dozo žarčenja... Sploh si nisem mislila, da bo umrl.“ — A mož je bil že leto dni težko bolan. Rak. Da gre na slabše, je bilo očitno. Ampak na smrt, ne, na to „sploh nisem mislila“. To je podzavestno izključila, za opravičilo pa še dodala, da se takrat tudi sama ni počutila dobro, da je imela vročino...

V bolnici umirajo ljudje navadno sami, navezani na aparate. Nihče jih ne spremlja, nihče jih ne pripravlja na srečanje z Bogom, na to najbolj odločilno uro življenja.

Ne vem zakaj, a sredi poletja je v sobotni prilogi Dela razmišljal neki zdravnik o smrti in o našem odnosu do nje. Opisal je, kako so ga kot mladega zdravnika na deželi poklicali k umirajočemu. Šel je tja in ugotovil, da ne more nič več pomagati. A ni takoj odšel. V sobi je bila zbrana vsa družina in je čakala na duhovnika. Čeprav je bil omenjeni zdravnik — kot je napisal — takrat že brez vere, je vseeno počakal in se udeležil obreda maziljenja ter ostal še toliko časa, da je bolnik umrl. Občudoval je okoli stoječe, kako so molili in se z molitvijo poslavljali od umirajočega

očeta, in nato je le-ta, spremljan z molitvijo, v miru umrl. Tega srečanja ne bo mogel pozabiti. Nato pa primerja z njim umiranje v bolnici in ugotavlja, kako brezdušna družba smo postali. Tam ob umirajočem zbrana vsa družina, spremljajo ga z molitvijo in s prižgano svečo — tu in danes pa mrzle aparature in plastične cevi. Želi si — čeprav tega izrecno ni napisal —, da bi imel ob smrtni uri, tako spremstvo.

Umirajočemu ne moremo dati druge pomoči kot molitev in zakramente, ki naj ga spremljajo na poti k Bogu. Vendar pa na to (edino) pomoč — žal — vse prečestokrat pozabljamo. Priznati moramo, da ne želimo spremljati umirajočih, kot

ne želimo misliti na lastno smrt. Le ob nesrečah se vedno znova sprašujemo, zakaj...

Apostol Pavel pa ugotavlja: „Kristus je umrl za naše grehe“, (1 Kor 15, 3) in „Ker je namreč po človeku smrt, je po človeku tudi vstajenje mrtvih.“ (1 Kor 15, 21) Tako nam govori, zakaj moramo umreti. A smrt ni zadnja beseda in zadnja pot, saj po smrti sledi večno življenje. Če verujemo in zaupamo božji besedi.

Kristus je umiral na križu, pod njim pa je stala njegova mati Marija in ga spremljala v najtežji uri. Prav zato tudi prosimo v molitvi Marijo, naj nam stoji ob strani ob naši zadnji uri in nas nato privede k Bogu.

Na vse svete mi je v tujini vedno tesno pri srcu, saj na pokopališču ni domačega groba, kjer bi se lahko pridružil molivcem. Skupni grob pa ni isto. Zato toliko bolj iz srca lahko zmolim vse tri dele rožnega venca.

Verjetno boste rekli, češ saj za to vendar ni (ne bo) časa...

Kaj ko bi v tem mrzlem in pustem novembru zmolili vsak dan vsaj eno desetko rožnega venca za naše pokojne in za lastno srečno zadnjo uro!

Že v stari zavezi je namreč pisatelj ugotovil, da je moliti za mrtve lepa in pobožna stvar. Kaj ko bi se mu pridružili?

Moja dobra teta je vsak dan molila za srečno zadnjo uro, za milostljivo božjo sodbo: imela je res lepo smrt.

Če bom vsak dan tako molil, bo tudi moja zadnja ura takšna, pa čeprav bi umrl „nenadoma in nepričakovano“, kar je za nas, „večne nomade“, zelo verjetno.

Najbrž tega mnogi sploh ne znate...

A ni tako težko in prav nič ne stane (kar je za nas zadnje čase zmeraj bolj pomembno!), razen — seveda —, da vsak večer pomislimo na resnico: *v zadnji uri bom moral dajati Bogu odgovor za vse svoje življenje.*

Mislimo na to, ko bomo krasili grobove naših rajnih in bomo skoraj tekmovali, kdo bo imel lepšega. Rože in sveče našim pokojnim pač nič ne pomagajo, doseže jih lahko samo naša iskrena molitev.

Vzemi si čas in zmoli vsaj tisto, kar znaš — upam, da je to čudovita „Zdrava, Marija, milosti polna, ... prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri!“

Kako lepo, preprosto in učinkovito!

don Kamilo

V Krekovi šoli

„Povečati moramo svoje zmogljivosti in razširiti svoje obzorje. N e m o g o č e nam mora postati m o g o č e.“ Tako smo zatrjevali v zadnji Naši luči.

Kdaj bomo uresničili to zamisel? Takrat, ko bomo d o z o r e l i kot posamezniki in kot narod, ko bomo postali kot Slovenci in kot kristjani p o l n o l e t n i , ko bomo znali o slovenski problematiki premišljevat z ostrim č u t o m z a z n a m e n j a č a s o v in jim bomo znali smotrno prilagajati našo dejavnost.

Takrat bo imela večina naših bratov in sestra vsaj v glavnih vprašanih našega obstoja iste misli in težnje.

Naš ideal naj bi bil, da bi vsi Slovenci, kjer koli že bivajo, delali za to, da bi postal naš narod g o s p o d a r v lastni hiši in da bi si lahko „prosto voli(l) vero in postav-e.“

Jasno pa je — in če nam ni, nam mora postati —; da nam tega ne bo nihče podaril. Pridobiti (pribojevati) si bomo morali to sami.

Kako?

Smer nam je pokazal dr. Janez Evangelist Krek, čigar sedemdesetletnico smrti slavimo letos.

Krek je bil slovenski prerok, poslan od Boga. Kot je vodil Mojzes judovsko ljudstvo iz egiptovske sužnosti v obljubljeno deželo, tako je vodil Janez Evangelist Krek Slovence iz gospodarske, socialne, politične in kulturne nerazvitosti, neprebujenosti in podrejenosti v človeka vrednejše življenje.

Krek je bil prerok in vided. Imel je izreden čut za z n a m e n j a č a s o v . Zavedel se je, da se morejo dvigniti Slovenci samo z l a s t n i m i m o č m i , ki naj jih gojijo in oblikujejo v socialnih, gospodarskih, političnih, kulturnih in vzgojnih organizacijah. Iz naših pridnih, poštenih, a ponižnih, tlačanih in izkoriščanih ljudi je skušal Krek vzgojiti močne in

prebujene osebnosti, ki se bodo zavedale svojega dostojanstva in poslanstva. Zato je hodil od vasi do vasi, od shoda do shoda in učil, navajal, organiziral, bodril in opogumljal. Ustanavljal je kmečke in delavske zadruge, ljudske posojilnice, potegoval se je za splošno volilno pravico, v svojih spisih in na govorniških odrih se je potegoval za pravice malih in potlačenih. Bil je pravi ljudski tribun, kakršnih nimamo vsako stoletje. Iz njega je vela posebna moč, ki jo je črpal iz ljubezni do Boga in do človeka.

Vendar pa „velikih stvari ni mogoče dobiti poceni“ (nadškof Šuštar). Treba jih je drago plačati. Tudi Krek jih je plačal drago, s svojim življenjem. V garanju za svoj narod se je prezgodaj izčrpal in je mlad umrl.

Bratje in sestre, kako bomo kar najbolj ustrezno počastili spomin na našega Mojzesa doktorja Janeza Evangelista Kreka?

Tako, da bomo našo dejavnost očistili, poplemenitili in obogatili v njegovi šoli.

Krekove ideje, ki so slonele na ljubezni do Boga in do človeka, na samopomoči in na bratovski solidarnosti, na prebujanju posamez-

nikov in celega naroda, s o d a n e s (spet) s o d o b n e kot le kdaj. Te ideje so po vsebini K r i s t u s o v a r e v o l u c i j a l j u b e z n i , ki s pomočjo ljudi dobre volje že dva tisoč let obnavlja obličje zemlje.

Vsi, posebno pa naša mladina, smo povabljeni, da stopimo v vrsto teh ljudi dobre volje. Vendar imamo (in negujemo) tisoč predsodkov in zapečarskih izgovorov. Ne zavedamo se (nočemo se zavedati), da stojimo (tudi) Slovenci kot žrtve malomeščanske porabniške miselnosti na robu pre(pro)pada . . .

Prosimo, bratje in sestre, Svetega Duha, da nam, slabičem, podari čimveč Krekovega ognja in ljubezni, njegove neutrudljivosti, poštenosti in nesebičnosti, da bomo postali blagoslov za skupnosti in ustanove na naših področjih!

Naj nam Sveti Duh vlije vsaj nekaj Krekovega poguma, njegove doslednosti in značajnosti v boju za resnico, pravico in svobodo, da bomo tudi mi — kot nekoč Krek — p o v e č a l i svoje zmogljivosti i n r a z š i r i l i svoje obzorje ter da nam bo postalo n e m o g o č e m o g o č e .

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DELO: AGROKOMERC IN ZK

Agrokomerc je téma dneva. Največje avtoritete govore o tehnokratskih, birokratskih in drugače kratskih silah. Le čemu? Ali ni lepše enostavno povedati: vladajoče sile so zakrivile to in to? Kdo je vladujoča sila, se ve. Piše v ustavi: ZK. Vsi glavni krivci so v ZK.

Kot glavni krivec je na tapeti „tovariš“ Abdić. Dejanško pa ni kriv Abdić, direktor Agrokomerca. Kriv je Abdić, vodilna politična figura republike BiH.

Izdanih je veliko nepokritih menic. Toda kdo jih lahko izdaja: tisti, ki to sme, ki je za to odgovoren. Ali je to prekršek ali kaznivno dejanje? O tem odloča vladajoči. In ker velja to „samo“ za prekršek, si težino dejanja določajo sami. Saj so vladajoči.

In ker je na samem vrhu, je temu primerno informiran. Seveda pozna grehe drugih. Povsem miren je in reče: delal sem, kar delajo drugi. Če bo kdo pokazal nanj, bo on na koga drugega. In teh ne manjka.

Vsak tretji kriminalc v BiH je član ZK. Tako naš tisk. Če je res tako, je škoda nadaljnjih besed. V BiH vladajo dinastije (in drugod tudi). Podpirajo drug drugega in imajo veliko moč. Torej delajo, kar hočejo. Tudi kriminal. Potem bi držalo le to: grem v ZK po položaj in denar. ZK je avantgardna sila. Vodi delavski razred. Torej je član ZK več vreden od nečlana. Toda v čem je avantgardna, če je vsak tretji kriminalc v BiH član ZK? V kriminalu?

Preiskava bo pokazala (če bo), kdo vse je vpleten. Toda objavljena so eminentna imena. Ni delavcev in kmetov. Sodeč po dogodkih bi človek mislil: delavec naj dela, da bo ZK jemala. Torej bo treba trdo udariti. Če udarca ne bo, je škoda, da ZK sploh obstaja.

Dinastije, ki vladajo v BiH, so seveda izredno informirane. Informacije so v njihovih rokah. Oni odločajo o njih. Brez informacij ni moč vladati. Toda (močni) člani dinastije so lepo počakali na razvoj dogodkov. Ko je bilo vse predaleč, pa ti (močni) član dinastije pohiti z izjavo, da odločno obsoja celo zadevo. Ničesar ni vedel do takrat in takrat.

Seveda stvar še ni zaključena. Ima pač velik obseg. Ne ve se še, koliko denarja je bilo ukradenega. Če bi meni padale ukradene milijarde v žep, bi se rad naredil neumnega. Za kasiranje jih je bilo veliko, plačati pa noče nihče.

Abdić pa je miren do konca. Razumljivo, saj pozna grehe drugih. Toda veliko vprašanje je, če ga bodo pustili govoriti. Drugi lumpi bi bili seveda radi na varnem, zato velja Abdića utišati. Zato je veliko vprašanje, kako bo potekala preiskava in do kod.

Vsekakor pa bomo (odločno) ukrepali, velevalo odgovorni. Kaj pa so delali doslej? Ukrepanje, kakršnokoli že, je vedno (zelo) vprašljivo, saj je vedno zajet (politični) vrh. Torej nedotakljivi. Ti pa imajo v rokah škarje in platno. Proti komu bodo ukrepali? Kamen naj vrže tisti, ki je čist.

Škoda, da nimamo na vrhu kake Ciccioline namesto starih ljudi brez idej in ustvarjalnosti. Njihova „sposobnost“ je izražena v ustvarjalnem stanju. So nosilci sedanjega stanja, saj oni odločajo. Dokler bodo tako, bo še naprej veljal star arabski pregovor: psi (ljudstvo) tuli-jo, karavana gre dalje.

Če bodo dosledno udarili (kar ne verjamem), bo padlo veliko glav.

DELO, Ljubljana, 12. sept. 87/29.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: POT JUGOSLAVIJE NAVZDOL VEDNO HITREJŠA

Podguverner Narodne banke Stanojević je rekel, da je Jugoslavija zaprosila zahodne upnike za začasni odlog odplačila dolgov. Odlog naj bi trajal do konca pogajanj s tujimi upniki. Pogajanja pa se niso še niti začela. Beograd upa, da se bodo začela konec oktobra.

Jugoslovanski dolg v tujini znaša skoraj 20 milijard dolarjev. Trenutno morajo dati 40 % deviznih prihodkov za poravnavo 2,1 milijard dolarjev posojil in 1,9 milijard dolarjev obresti, ki zapadejo letos.

Na seji CKJ v Beogradu je dejal slovenski partijski šef Kučan, da je nevarnost, da se bo država izmuznila nadzoru partijskega vodstva. „Položaj v Jugoslaviji je podoben avtobusu, ki drvi po cesti navzdol, ne da bi sedel kdo za krmilom,“ je menil Kučan. Kot dokaz za to, da je za gospodarski in družbeno krizo odgovorna partija, je Kučan povedal, da je vseh dvesto ljudi, proti katerim je uveden postopek zaradi največjega gospodarskega škandala v Jugoslaviji, partijcev.

Središče nečedne zadeve je podjetje za predelovanje živil Agrokomerc v Bosni, ki je izdalo nepokrite menice

za skoraj 1,8 milijarde mark. Škandal je že terjal odstop jugoslovanskega podpredsednika Hamdija Pozderaca in aretacijo 24 partijskih funkcionarjev.

Obrambni minister admiral Mamula je pozval jugoslovansko vodstvo, naj krmilo brž zasuka. Težave v Jugoslaviji siliijo že tako čez rob, da je državno vodstvo v nevarnosti, da jih ne bo moglo več zajeziiti.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 28. sep. 87/6.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

JUGOSLOVANSKA VOJSKA MAHA S PUŠKINIMI KOPITI

Od svojega obstoja se ima jugoslovanska ljudska armada za poroka „bratstva in edinstva“, za zvezni člen med narodnostmi večnarodne države. Kljub temu ni nikdar igrala samostojne politične vloge. Domneve, po katerih naj bi vojska sedaj le hotela prevzeti politično vlogo, da bi se s trdo roko lotila gospodarske in politične krize v državi, ki postaja vedno ostrejša, je vodstvo doslej izrecno zavračalo.

Toliko bolj vznemirljiv je zato govor, ki ga je imel prejšnji teden obrambni minister Branko Mamula pred vojaškimi enotami v Beogradu. Neobičajno brez ovinkov je admiral očital partijskemu vodstvu, da je pri odpravljanju krize odpovedalo. Na temelju ustave, je rekel Mamula, nosi partija politično odgovornost za „ohranitev in nadaljnji razvoj“ družbe. A Zveza komunistov je trenutno daleč od tega, da bi to dolžnost vršila. „Prijatelji države“ so resno opozorili, da je nevarnost, da bi se težave v Jugoslaviji „izmuznile nadzoru vodstva“. Ukrepi političnega vodstva niso doslej pokazali nikakršnega uspeha, nasprotno. Medtem se je kriza približala točki, „ko sta v nevarnosti neokrnjenost Jugoslavije in ohranitev sedanje družbene ureditve“.

Ta namig je možno razumeti le kot resno opozorilo obrambnega ministra partiji, da v prihodnje vojska ne bo gledala križem rok nadaljnega poslabšanja položaja. Kajti prav obe jugoslovanski „bistveni sestavini“, ki se zdita Mamulu v nevarnosti, sta pod zaščito jugoslovanske ljudske armade. V členu 240 ustave stoji: „Vojska... varuje neodvisnost, nedotakljivost, ozemeljsko skupnost in družbeno ureditev, ki jo ta ustava določa.“

Marsikaj kaže na to, da je bil Mamulov govor namenjen za široke plasti ljudstva, pri katerem je nezadovoljstvo že privrelo do roba. Prenašali so ga po jugoslovanski televiziji, besedilo govora so vojaški kurirji raznesli beograjskim dnevnikom in ti so ga objavili v celoti.

Opozorilo vojnega ministra politikom prihaja v času, ko je jugoslovanska kriza dosegla doslejšnji vrh. Inflacija dirja neovirano dalje in je že prekorajčila rekordno stopnjo 120%. Dvig cen vodi po vsej državi v vedno nove stavke. Število brezposelnih se dviga in po uradnih cenitvah je doseglo že 1,2 milijona. Finančni škandal okrog bosanskega kmetijskega velikana Agrokomerc, ki je dal v obtok nepokrite čeke v višini okrog 1,5 mili-

jarde mark, prehaja v politični škandal. Po številnih aretacijah in odstopu bosanskega člana kolektivnega državnega predsedstva Hamdija Pozderaca, ki bi moral postati v začetku prihodnjega leta predsednik državnega predsedstva in s tem imensko državni predsednik, so na vrsti drugi odstopi. Konec tedna je zahteval Vidoje Žarković, član kolektivnega partijskega predsedstva in do pred enim letom njegov predsednik, odstop finančnega ministra in guvernerja Narodne banke. Zahteva prihaja prav v času, ko se tadva pogovarjata z bankami zahodnih upnikov in Svetovnega denarnega sklada o podaljšanju rokov za odplačilo, ker pri zadolžitvi v tujini za okrog 20 milijard dolarjev Jugoslavija ne more več plačati posojil in obresti.

Istočasno se je sprožil v Srbiji v vsej javnosti dolgo tleči boj za oblast med partijskim šefom Miloševićem in predsednikom republiškega predsedstva Stambolićem. Do zgodnjih jutranjih ur so lahko beograjski gledavci televizije gledali dvoboj na seji CK srbske partije. O mnogo prisegani enotnosti partije je komaj še možno govoriti. Prvenstveno je šlo pri tem za ravnanje Srbije v kosovskem sporu: Ali naj težave rešijo — kot hočejo „sokoli“ okrog Miloševića — korenito? Ali pa naj zavrejo „srbski nacionalizem“ z več tankočutnosti — kot to zagovarjajo „golobi“ okrog Stambolića — da ne bo še bolj izzival „albanskega nacionalizma“.

Temu „albanskemu nacionalizmu“ je v svojem govoru seveda napovedal boj tudi obrambni minister Mamula in prvič priznal, da je ta tudi v vojski sovražen. V zadnjih šestih letih naj bi odkrili 216 „podtalnih organizacij“, katerih 1435 vojakov pripada albanski narodnosti. Ti naj bi bili poskušali ubijati častnike in moštvo, zastrupljati vodo in živila v vojski, kradli naj bi orožje, da bi se pripravili za „oboroženo vstajo“ v avtonomni pokrajini Kosovo, kjer živijo v pretežni večini Albanci. Kar je še težje: Mamula je obtožil varnostne organe notranje uprave, da niso dajali vojski popolnih podatkov o prejšnjem političnem življenju albanskih vojnih obveznikov, s tem pa da so olajšali vdiranje „albanskih bojevitih nacionalistov“ v vojsko.

Admiral flote Mamula gotovo ni imel v mislih samo kosovskih težav, ko je skrivnostno naznanil, da se bo vojska lotevala svoje ustavne naloge: „Kar je včeraj zadoščalo, ne more biti danes več zadosti.“

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 29. sep. 87/4.

DELO:

IZJAVA ZBORA SODELAVCEV NOVE REVIE

V skladu z 21. členom zveznega Zakona o temeljnih javnega obveščanja ter s 73. členom Zakona o javnem obveščanju SR Slovenije zbor sodelavcev Nove revije zahteva objavo protesta zoper neresnično in žaljivo oceno delovanja Nove revije, ki jo je na 9. seji komiteja ZKJ v JLA izrekel zvezni sekretar za ljudsko obrambo, admiral flote Branko Mamula.

-(dalje na strani 13)

Slovenija

Moja dežela

na sploh

SPOMENIK SLOVENSKEMU GENERALU

V Mariboru je bil v nedeljo, 11. oktobra, slovesno odkrit spomenik generalu Rudolfu Maistru, osvoboditelju mesta in severnih slovenskih mej. Denar za spomenik so zbirali po vsej Sloveniji. V avli Univerzitetne knjižnice Maribor so ob tej priložnosti odprli razstavo o tem velikem slovenskem oficirju. Razstavo je odprl ravnatelj knjižni-

ce dr. Bruno Hartman, ki je v svojem govoru ugotovil, da postaja Rudolf Maister (rojen v Kamniku 1874, umrl v Mariboru 1934) slovenski mit. Označil ga je za legendarno osebnost slovenske zgodovine in svetlo pojavo v kulturi slovenskega Maribora. Prvega novembra 1918 je dotedanji avstro-ogorski major Rudolf Maister, ki ga je slovenski Narodni svet za Štajersko povišal v generala, prevzel vojaško oblast v Mariboru, ki so zanj in za vse severno območje mariborski Nemci pripravljali priključitev k Avstriji. 23. novembra je Maister razorožil nemško zeleno gardo. Že prej je mobiliziral štajerske fante in može, ki so v njem videli simbol narodne osvoboditve. Po drugi svetovni vojni sta se Maistrovo dejanje in veličina našla v zatonu. Očitali so mu nekatera protirevolucionarna dejanja, kar je malo čudno, saj je umrl skoraj sedem let pred začetkom komunistične revolucije na Slovenskem. Toda z leti se je iz zgodovinskega spomina začelo oglašati obdobje narodne osvoboditve in z njim lik slovenskega generala Rudolfa Maistra.

F. J. STRAUSS V SLOVENIJI

V prvi polovici oktobra se je mudil predsednik svobodne države Ba-

Težaven gospodarski položaj skupno z usihanjem avtoritete sedanje oblasti povzroča vedno težje notranje krize Jugoslavije in ni izključeno, da pride do nje-nega popolnega notranjega razkola in razpada.

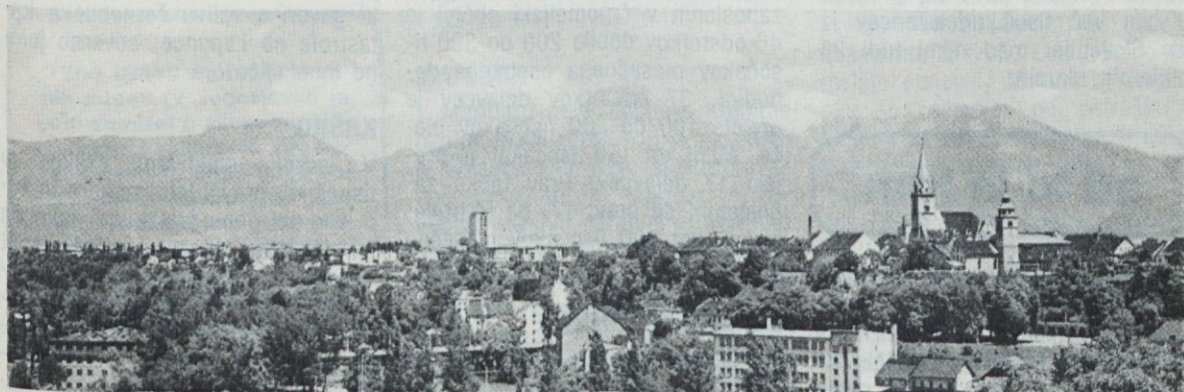
CELOVŠKI ZVON, Celovec, sep. 87/71.

varske na uradnem obisku v Sloveniji. V pogovorih s slovensko vlado je bilo rečeno, da je v skupnem jugoslovanskem izvozu v ZR Nemčijo Slovenija zastopana z 39 odstotki. Bavarska je zainteresirana za sodelovanje še zlasti na področju elektroindustrije, kemične industrije in proizvodnje avtomobilov, prav tako pa se odpirajo tudi možnosti za sodelovanje v turizmu. Pogovarjali so se o koprskem pristanišču, ki s svojimi možnostmi lahko pomeni odprto okno v svet za bavarsko gospodarstvo, ter o nakupu petih najsodobnejših letal Airbus 320, s katerimi bo slovenski letalski prevoznik okrepil svojo zračno floto.

SLOVENSKA CVETLIČNA RAZSTAVA

1. oktobra so pred Pokrajinskim muzejem v Mariboru odprli veliko

KRANJ, staro središče Gorenjske med Savo in Kokro.

NAŠI DUŠNI PASTIRJI iz Zahodne Evrope se dobijo dvakrat na leto za nekaj dni na pogovor o svojem delu.

cvetlično razstavo, ki je združila vse pridelovalce cvetja in tudi številne zasebne cvetličarje iz Slovenije in drugih jugoslovanskih dežel. Razstavo so priredili v počastitev 115-letnice kmetijskega šolstva v Mariboru, 110-letnice Turistično-olepševalnega društva Maribor in 30-letnice Hortikularnega društva Maribor. Ob tej priložnosti je bilo v hotelu Slavija tekmovanje v vezanju cvetja. V središču mesta so bile stojnice, kjer so ponujali kulinarčne in pивske dobrote Podravja. Zadnji dan razstave se je po mariborskih ulicah razvila cvetlična povorka, v kateri je bilo več tisoč udeležencev iz vse Slovenije, med njimi tudi 26 folklornih skupin.

od tu in tam

BLEJ

Cesto ob Blejskem jezeru od hotela Toplice proti Milnem so začeli obnavljati in širiti. 820 metrov ceste

naj bi kranjsko cestno podjetje obnovilo do zime. Najprej so začeli z urejevanjem kanalizacije, septembra pa so začeli cesto širiti in utrjevati zgornji ustroj, na katerega bodo navaljali asfalt. Za predvidena dela bodo porabili najmanj 350 milijonov dinarjev. Zaradi obnovitvenih del je cesta zaprta za promet od sedme do sedemnajste ure.

ČRNOMELJ

Koliko zaslužijo pravzaprav zaposleni v gospodarstvu? Na to vprašanje je odgovorila občinska uprava z naslednjimi podatki. Od 6779 zaposlenih v črnomeljski občini je 46 odstotkov dobilo 200 do 300 tisočakov mesečnega osebnega dohodka, 37 odstotkov delavcev je prejelo 100 do 200 tisočakov plače. Manj kot 100 tisočakov je prejelo 17 delavcev. Prav toliko zaposlenih, se pravi 17, pa je prejelo več kot 600 tisočakov mesečne plače.

DOLENJSKE TOPLICE

Na Cvinglerju nad Dolenjskimi Toplicami so delavci Zavoda za varst-

...razmere v Jugoslaviji so vse prej ko normalne. Če že pustimo ob strani gospodarsko stisko, pa se moramo zamisliti ob nekaterih političnih zahtevah iz osrednje Jugoslavije, ki merijo na bistveno okrnitev slovenske celovitosti in avtonomije.

CELOVŠKI ZVON, Celovec, sep. 87/8.

vo naravne in kulturne dediščine Novo mesto ob pomoči študentov v poletnih mesecih že drugič raziskovali veliko prazgodovinsko naselbino iz železne dobe. Poleg odkopavanja obzidja so se lotili tudi notranjosti in pri raziskovanju nalleteli na hišo, za katero upajo, da jo bodo lahko do konca odkopali in rekonstruirali prihodnje leto.

KRANJ

Na kranjskem festivalu ekoloških in etnoloških filmov je dobil zlato kolajno švedski film Ljudstvo Inuitov. Srebrno kolajno je žirija podelila poljskemu filmu Vsaka živa stvar, bronasto pa britanskemu filmu Električna gora. Na že tretjem festivalu ekoloških in etnoloških filmov so v tekmovalnem delu predvajali 28 filmov iz 13 držav. Žirija je podelila tudi posebno nagrado za ekološki film — dobil jo je danski film Černobilska jesen, ki govori o vplivu černobilske katastrofe na Laponce, severne jele- ne in okolico.

KRŠKO

V jedrski elektrarni Krško so uspešno opravili letni remont in tudi vse potrebne preizkuse, tako da so jo 13. oktobra ponoči spet vključili v slovensko električno omrežje. V času remonta je 300 delavcev zamenjalo polovico jedrskega goriva ter opravilo vse predpisane preglede vseh naprav. Za-

menjali so tudi vse dele, ki so pomembni za varno obratovanje elektrarne in za njeno nemoteno proizvodnjo. Nasploh slovenska jedrska elektrarna deluje zelo zanesljivo, saj je pred remontom kar 180 dni stalno obratovala s polno močjo in tako pokrila petino potreb po električni energiji v Sloveniji in Hrvaški.

LEDAVA

Kapelico sv. Trojice nad Lendavo so začeli obnavljati letos poleti. Doslej so na kapelici opravili že za 25 milijonov dinarjev del. Kapelica je tudi zgodovinsko-turistični objekt, ki ga vsako leto obišče več turistov in naključnih obiskovalcev. Zgodovinski viri pričajo, da je to spominsko kapelico dala sezidati rodbina Gludovatz leta 1728. Največja zanimivost kapelice je vsekakor mumificirano truplo kapetana Mihaela Hadika. Župnijski urad Lendava je za obnovo zbral že nekaj več kot 10 milijonov dinarjev. Občinska kulturna skupnost se je skupaj z Zavodom za spomeniško varstvo odločila in odprla poseben žiro račun za obnovo kapelice. V Lendavi upajo, da bodo skupaj z župnijo zbrali dovolj denarja za temeljito obnovo kapelice.

LJUBLJANA

Na pročelju hiše na Gornjem trgu 5 v Stari Ljubljani so 13. oktobra

Ena izmed motečih skupnih zadev (v Jugoslaviji) je tudi zamisel o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Očitna je želja (jugoslovanskih unitaristov) po čim večji razkovanosti slovenskega prostora z državnimi mejami.

CELOVŠKI ZVON, Celovec, sep. 87/8.

Slovenec, ki želi biti hkrati tudi državljani sveta, ki je patriot in ne nacionalist, ki želi živeti v miru z drugimi narodi v okviru države, ki mu jo je namenila božja previdnost — ta Slovenec in Slovenka si ne želita živeti v zadržanem stanju. Želita si širine in svobode, želita negovati svoj osebnostni, narodni, verski in človečanski spomin. Želita si družbe, ki bo naklonjena rojevanju otrok in ki bo moralno in gmotno podpirala družino, to osnovno človeško celico, ki se ne da z ničimer nadomestiti in brez katere ni prave sreče.

Ves ta mogoči in nemogoči standard, h kateremu nas spodbujajo lastni apetiti in uvožena, amerikanizirana domišljija, sta kot vaba na trnek, na katerem visijo razcefrane človeške usode. Za tisoči hiš in hišic, vil in vikendov, s katerimi smo prekrili in izkazili to lepo deželo, se skriva razdejavanje... Razbite družine, ulici in televiziji prepuščeni otroci, delavnik brez petka in svetka, predvsem pa suženjstvo matere in žene: zaposlenih jih je že 95 odstotkov in čez, a je to prikazano kot dosežek in ne kot bližnjica v podivjanost nacije...

DRUŽINA, Ljubljana, 1987/35.

odkrili spominsko ploščo znamenitemu zdravniku, naravoslovcu, geologu, botaniku, zgodovinarju in planincu Baltazarju Hacquetu, po rodu iz Francije, ki je pred več kot 200 leti deloval v Ljubljani. Spomenik v obliki reliefnega medaljona na hiši, v kateri je imel Hacquet svojo anatomsko učilnico, je delo slovenskega kiparja Albina Ambrožiča. Odkrila sta ga francoski veleposlanik v Beogradu Dominique Charpy in predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Janez Milčinski. Sledil je sprejem v Cankarjevem domu, kjer so proslavili tudi 20-letnico plodnega delovanja francoskega kulturnega centra v Ljubljani.

MARIBOR

V Mariboru so v prostorih Kreditne banke odprli razstavo plastik Jožefa Štrauba. Razstavo sta pripravila Pokrajinski muzej Maribor in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine ob 275-letnici tega pomembnega kiparja, ki je ustvarjal predvsem v naših krajih, in ob začetku obnove kužnega znamenja na glavnem trgu v Mariboru.

METLIKA

V Beli krajini se je trgategv raznih sort grozdja, portugalk, šentlovenke in gameja, začela 25. septembra. Ta dan je tudi metliška Vinska klet začela sprejemati grozdje. Tako glede količine kot kakovosti pričakujejo povprečno letino, čeprav je del metliške občine prizadela toča, pozna pa se tudi dolgotrajna suša, še posebej na plitvih in lapornatih tleh.

MIRNA

Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika na Mirni je po arhitekturi in stenskih slikah iz 15. stoletja znamenita stavba. Letos so jo temeljito obnovili. Mojstri iz Gorenjske so zamenjali del ostrešja in pločevino na zvoniku z mnogo trpežnejšim bakrom. Kot je Dolenjskemu listu povedal župnik Janez Petek, so na pomoč priskočili številni ljudje, gozdarji, podjetje Dana in nekatera trebanjska podjetja. Obnovo cerkve je dovolil novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

ŠKOF LENIČ ob zlati maši. Na *sredi je on, ob njem so pa od leve na desno škofje Perko, nuncij Montalvo, Šuštar in Turk.*

NAKLO

12. oktobra ob desetih dopoldne je v obratu tovarne Exoterm v Naklem odjeknila močna eksplozija. Po ugotovitvah strokovnjakov je najprej zagorel eksplozivni material lunđerit, ki ga izdelujejo za jeklarne, takoj zatem pa je silovito počilo. Štirje delavci, ki so bili tedaj v prostorih, so še pravočasno zapustili obrat. Takoj po eksploziji je ponovno izbruhnil požar, ki so ga pogasili kranjski poklicni gasilci in gasilci iz kranjske Save. Škode je bilo za najmanj 500 milijonov di-

... kakšno ozadje ima popolna nedejavnost jugoslovanske osrednje diplomacije (zunanjega ministristva) pri vprašanju zaštite naših manjšin v Italiji in Avstriji?
CELOVŠKI ZVON, Celovec, sep. 87/9.

narjev. Strokovnjaki so mnenja, da je ogenj oziroma eksplozijo povzročila iskra v mešalnem stroju ali pa trenje v odpraševalni napravi.

NOVO MESTO

V avli Tovarne obutve v Novem mestu so v začetku oktobra odprli razstavo o čevljarstvu, ki sta jo ob 40-letnici tovarne skupaj pripravila Dolenjski muzej in Tovarna obutve. Razstava, ki je bila posvečena tudi letošnjemu prazniku občine, zaobjema čevlarsko obrt v Novem mestu pred vojno in razvoj današnje tovarne. O poslanstvu razstave je delavcem tovarne govoril ravnatelj Dolenjskega muzeja Franc Šali.

RIBNICA

Na prvi pogled se zdi, da je ribniško gospodarstvo letos bolje gospodarilo kot prejšnja leta. V prvih sedmih mesecih so izvozili za preko 14 milijard dinarjev svojih izdelkov in uslug, kar je za 83 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Izvoz na tržišče s trdo valuto je porastel za 40,5 odstotkov, v komunistične države pa kar za 115,8 odstotkov. Če pa se upošteva, da znaša inflacija v državi okoli 120 odstotkov, potem pa ribniški izvoz ni porastel, ampak upadel, posebno močno na zahtevno zahodno tržišče.

SLOVENSKE KONJICE

V počastitev občinskega praznika so 6. oktobra odprli novo veterinarsko postajo. Stala je nekaj več kot 300 milijonov dinarjev, postavili pa so jo zato, da bi izboljšali zelo slabe delovne pogoje veterinarskih uslužbencev. S to službo so podprli tudi razvoj živinoreje v občini. Dejstvo je namreč, da imajo v konjiški občini kar lepo število plemenske govedi (4000 krav in 600 telic), ki pa staležu sorazmerno ne daje zaželeno proizvodnje mesa in mleka. Ob primerni rasti tehnologije in natančni selekciji

upajo, da bodo povečali tržnost proizvodnje mesa in mleka celo za 40 odstotkov, kar pa je seveda odvisno tudi od učinkovitosti strokovnih služb, zlasti veterinarske.

SEVNICA

Zveza kulturnih organizacij Sevnica je v kulturni dvorani pripravila zanimivo monodramo Vinski prizori v izvedbi priznanega gledališkega igralca Jožeta Zupana. Vinski prizori, ki so nastali iz neobjavljenih zapisov pisateljev Janeza Trdine, so zanimivo, duhovito delo, ki kaže Slovence take, kot so, in "brez dlake na jeziku" govori o njihovih navadah in razvadah. Predstava je bila še toliko bolj zanimiva, ker so jo uprizorili v času vinske trgatve.

TREBNJE

Krajani Trebnjega, ki jih je septembra prizadela prava invazija ščurkov, niso zadovoljni z ukrepi, ki so jih na občini sprejeli zoper nadležno golazen. Na zelo dobro obiskanem zboru kranjanov so mnogi očitali odgovornim, da jih sploh niso seznanili s pretečo nevarnostjo, niti jim niso svetovali, kako se ji učinkovito zoperstaviti. Na smetišču se je zaleglo na milijarde ščurkov, ki so potem "napadli" Trebnje in druge okoliške kraje. Krajani so na sestanku zahtevali, da se nemudoma zapre smetišče. Društvo za varstvo okolja pa je zbrane presenetilo s podatkom, da se na smetišču sprošča — v sicer zelo majhnih količinah — celo vojni strup fosgen.

ŽELEZNICI

V tem kraju so 3. oktobra slovesno odprli novo tovarno tehtnic in opreme. Zgradili so jo v zgornjem delu Železnikov na mestu starih prostorov tovarne Tehtnica, ki so jo podrl, ker jim zaradi utesnenosti in neprimernosti ni omogočala nadaljnega razvoja.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

Admiral Mamula je namreč označil *Novo revijo* kot enega izmed najhujših sovražnikov JLA, s tem pa tudi Jugoslavije v celoti. Izenačitev teže paračinske tragedije (ko je vojak albanske narodnosti v paračinski vojašnici ubil štiri speče vojake, šest pa jih je ranil — op. NL), afere Agrokomerc in *Nove revije* je neverjetna in strašljiva. Po mnenju zveznega sekretarja za ljudsko obrambo delovanje *Nove revije* predstavlja ne le politični delikt, temveč suponira že kar kriminalno dejavnost.

Odločno odklanjamo take insinuacije, ki nimajo nikakršne zveze z vsebino tekstov v *Novi reviji* ter z naravo našega delovanja.

Kot intelektualci imamo neodtujljivo pravico in dolžnost kritično analizirati vse segmente naše družbene stvarnosti, vključno z JLA. Naša kritičnost pa ni znamenje sovražnosti, temveč ravno obratno — znamenje naše skrbi za usodo družbe, v kateri živimo, naš prispevek k razrešitvi družbenih problemov.

Skraini čas je že, da JLA preneha biti tabu tema in se neha obnašati kot država v državi, ki je izven dosega javne kritike in kontrole. Če je JLA res ljudska armada, kot pravi njeno ime, potem mora tudi odgovarjati ljudstvu oziroma pristati na javno kritiko in kontrolo.

Ne zahtevamo od JLA, da se strinja z našo kritiko — ne dovolimo pa, da nas obravnava kot kriminalce in sovražnike ljudstva. S tako oceno si je admiral Mamula uzurpiral pristojnost pravosodnih organov, ki doslej niso sprožili nikakršnega sodnega postopka zoper *Novo revijo* in je torej *Nova revija* pred zakonom čista.

A pri celi stvari sploh ne gre zgolj za *Novo revijo*. Hkrati nas je nastop zveznega sekretarja za ljudsko obrambo navdal tudi z globljo zaskrbljenostjo glede političnih ambicij JLA. Prvič v zgodovini socialistične, samoupravne Jugoslavije se je namreč zgodilo, da je armada tako agresivno posegla v javne razprave, ožigosala resnične in namišljene težave, resnične in izmišljene sovražnike ter skritizirala nesposobnost političnih struktur za reševanje naraščajoče stihije problemov.

Menimo, da je s to gesto JLA presegla okvire svojih ustavnih kompetenc, saj nima zakonske pravice na lastno pest določati, kdaj je jugoslovanski družbeni sistem v nevarnosti. Če je JLA res ljudska armada, mora tovrstne odločitve prepustiti organom civilne ljudske oblasti, v prvi vrsti Skupščini SFRJ.

Čeprav to ni direktno povedano, se napad admirala Mamule najbrž nanaša na članek Viktorja Blažiča *Yugoslavijs Security Dilemmas* ali *Država na dražbi*, objavljen v *Novi reviji*, št. 61—62. V tej glosi avtor kritizira nekega Marka Milivojevića, ki je v glasilu londonskega Instituta za strateške raziskave *The Journal of Strategic Studies* objavil članek s tezo, da je vojska edina sila, ki je še sposobna ohraniti Jugoslavijo, zato naj bi Zahod v imenu svojih strateških interesov podprl vojaški puč v Jugoslaviji.

Viktor Blažič je na to monstrozno tezo reagiral ta-

ko, kot bi po našem mnenju moral reagirati vsak demokratsko čuteč Jugoslovian: odločno se je zoperstavil reševanju jugoslovanske krize z vojaškimi sredstvi.

Posebej opozarjamo na dejstvo, da je Blažič napisal svojo gloslo v kontekstu intervjuja Branka Mikulića v hamburškem *Spiegeln*, kjer je predsednik Zveznega izvršnega sveta napovedal uporabo vseh možnih sredstev v boju zoper krizo — vključno z vojsko. V civilni družbi, ki temelji na vladavini prava, bi moral predsednik vlade zaradi take neodgovorne izjave odstopiti. Če torej kritiki tako ostro napadajo Blažiča, češ kako si sploh drzne pomisliti na možnost vojaškega prevzema oblasti, zakaj se z enako ihto ne lotijo tudi predsednika zvezne vlade Mikulića?

O odnosu admirala Mamule in JLA do ideje o civilnem služenju vojaškega roka pa le tole: uvedba civilnega služenja bi bistveno zmanjšala možnost, da se še kdaj ponovi paračinska tragedija.

Nova revija namerava tudi nadalje objavljati kritične osvetljave vseh dimenzij naše družbene stvarnosti, vključno z JLA.

Ne zato, ker smo sovražniki, ampak zato, ker smo polnopravni in zavedni državljani!

NOVA REVIIJA, Ljubljana, 29. sep. 87/6.

DELO: JEZIKOVNA ENAKOPRAVNOST

Ne poznam Slovenca, ki bi kjer koli izven Slovenije v okolju, ki ga je sprejelo, kjer živi, si je ustvaril dom in družino in kjer dela, še naprej vztrajno govoril slovensko. Čimprej se skuša vživeti v to okolje in sprejme tudi njegov jezik.

Poznam pa celo vrsto „pravih“ (beri srbohrvaško govorečih) Jugoslovianov, ki že desetletja živijo v Sloveniji in seveda še vedno in vztrajno govorijo srbohrvaško. Da bi se naučili slovensko, se niti malo ne potrudijo. Nekateri so celo užaljeni, če ne govorimo z njimi v njihovem jeziku!

Če smo taki „bratje“, kakor nam na vsakem koraku zatrjujejo, zakaj se tega bratskega slovenskega jezika ne naučijo? Kje se bratstvo začenja in kje konča? Očitno v ustavi, ki daje vsakemu narodu pravico govoriti v njegovem jeziku.

Prav lepa hvala za take, ki to svojo ustavno pravico temeljito izkoriščajo, ker se zavedajo svoje številne premoči. Pri tem seveda ne gre za vsiljevanje srbskega jezika, kje pa, gre za srbohrvaški oziroma hrvaškosrbski jezik, kar pride velikosrbskim hegemonistom zelo prav. In da bi bili ti „bratje“ nasilni? Kje pa! Nasilni smo Slovenci, ki v svoji „ozkosti“ ne moremo razumeti velikih prednosti, ki bi jih imeli, če sprejmemo tako pojmovanje.

Jernej Ude

DELO, Ljubljana, 3. okt. 87/30.

(dalje na strani 31)

josep jurčič

deseti brat

Deseti brat izroči Lovretu neka pisma za starega Piškáva, ki naj jih nikomur drugemu ne pokaže. Potem mu začne pripovedovati svojo življenjsko zgodbo. Ko hoče Lovre oditi, mu deseti brat veli, naj se usede, da mu bo svojo skrivnost do konca razodel. Čeprav se Lovre boji, da ga bodo na gradu pogrešali, ostane, da sliši Martinkovo izpoved.

„Od kod si doma in kaj je tvoj oče, to sem vedel prej, preden sem te videl,“ je dejal Martinek. „Zdaj te pa vprašam, ali ne moreš vedeti, če se je kdo iz tvojega rodu kdaj šolal.“

„Pač,“ je dejal Lovre. In kakor bi mu prišlo nekaj na um, pogleda desetemu bratu v obraz. Pa dasi je bil ta po videzu postaran in naguban, ni mogel Martinku prisoditi toliko let, kakor bi jih bilo treba za potrditev njegove hitre misli.

„Koliko je že tega in kdo je bil to?“ vpraša Martinek. „Vedel sem, da se ne motim.“

„To je kakih štirideset ali še več let, kar se zanj ne ve. Mislimo, da je umrl. Bil je brat mojega očeta.“

Bajtarski sin Lovre Kvas se je odločil, da gre po gimnaziji za domačega učitelja na grad Slemenice. Tu živi graščak z ženo, trindvajsetletno hčerko Manico in devetletnim sinom Balčkom. Tu je tudi študirani stric Dolef.

V vasi Obrhek spozna Kvas nekaj vaških mož, med njimi desetega brata Martina Spaka, posebneža Krjavlja, bližnjega graščaka Piškáva in njegovega sina Marljana.

Kvas se zagleda v Manico in ta ga je pripravljena čakati, da konča študij. Ta ljubezen silno potare Marljana, ker si je obetal Manico za ženo.

Po lovu, ki ga je pripravil graščak, v gozdu Marljan od Lovreta zahteva, da zgine s Slemenic. Ko Lovre odide, se pred Marljanom prikaže deseti brat.

Med Marljanom in desetim bratom pride do pretepa: Martinek sproži po nesreči Marljanovo puško proti sebi, potem pa z njo udari Marljana po glavi. Umirajoči deseti brat pokliče k sebi Kvasa, da mu pove svojo zgodbo.

Ko je Martinek to slišal, se je uprl z levo roko v gljavje, se na pol usedel in s čudnim strmečim glasom dejal: „On je tvoj stric!“

Koj po teh besedah pa se zgrudi nazaj na posteljo. Iz tega, kako je razvlekel usta in zatisnil oči, se je videlo, da ga je rana hudo zbolela, ko se je naglo dvignil pokonci.

„Da, res je, lahko je tako,“ je potlej govoril Martinek kakor sam s seboj. „Zagotovo sem mislil, da je kaj takega. Da bi bilo pa tako, stric, stric — tega nisem vedel. Da, v enem pismu sem našel Kvas, drugod je Kaves. Ali pa veš, da ni šel še kdo drug tvojih prednikov od doma?“

„Nobeden. Tudi za tega so doma pozabili. Le dvakrat sem slišal praviti o njem. Sicer so bili vsi kmetje. Moj oče je bil star osem let, ko je šel oni od doma. Potem se ni več oglasil. Pa kakor vidim, veš ti o njem nekaj več.“

„Vem, vem, še preveč vem!“ pravi Martinek nekako zamolklo. „Ker te zdaj še bolj poznam, ti moram povedati zgodbo, katere nisem še nikoli pravil drugemu ko sam sebi, da boš tudi ti vedel, kdo sem jaz.“

Ker je Martinkova povest precej dolga, jo blage-mu bravcu stavimo v naslednje poglavje.

OSEMNAJSTO POGlavJE

*On, ki je sam bil ljubi moj,
on, ki je pravi oče tvoj,
šel je po svetu, Bog ve kam,
tebe in mene ga je sram!*

Prešeren

Že je tega nekaj let — tebe in mene še ni bilo — ko je prišel v glavno mesto naše dežele mlad doktor, zdravnik. Imenoval se je Peter Kaves. Ni mi treba praviti, da je to tvoj stric. Zakaj je svoje rodbinsko ime spremenil, tega ne vem. Mislim, da mu ni bilo všeč in se je hotel napraviti bolj učene-ga.

Hitro je bil po mestu znan kot najboljši svojega poklica. Imeli so ga za najbolj učnega, in res je ozdravljaj ljudi, ki so bili tako bolni, da zdravja ni-so več upali. Tako se je raznesel glas o njem tudi po okrožju.

Nekega dne je dobil povabilo, naj pride v graš-čino, ki je bila od mesta proč kake tri ure. Obe-nem so mu s prošnjo vred poslali voz. Ker je rav-no utegnil, je šel še tisto uro.

Plemenitaš Strug — tudi ime smem povedati, ker je ta rodovina do današnjega dne že vsa pomrla — Strug ga je prijazno sprejel in mu na-znanil, da je njegova nečakinja, bratova hči, ki jo pa ima kakor za svojo in ljubi, že več časa na očeh bolna. Tudi mu je povedal tako, da je doktor lahko razumel, da ne gleda na noben, še tako ve-lik denar, če le deklica ozdravi.

Doktor Kaves je bil denarja lakomen. Zato je storil vse, kakor bom še povedal.

Ker je doktor videl, da bo tukaj plačilo zelo do-bro, je dejal, ko je ugledal bolne dekličine oči, da mora nekaj dni opazovati, od kod bolezen izvira.

•Graščak je bil tega vesel in mu zatrdil, da se bo, če se za nekaj dni nastani v gradu, imel do-bro, kakor bi bil doma.

Majdalena Strugova je bila tačas stara kakih de-vetnajst let. Po obrazu ni bila lepa, a imela je lepo dušo, dobro srce, ah najboljše srce, kar sem jaz poznal ljudi.

Doktor Peter Kaves se je na gradu z graščakom in njegovo nečakinjo bolj natančno seznanil. Bog mu je bil dal dober jezik, dar, ki ga ne dobi vsak-do, po katerem pa vendar vsakogar sodijo. V tej mali družbi je govoril doktor o tej in oni reči, vse pa je znal govoriti lepo in dobro. Tako se je priku-pil graščaku in moji ma . . . — moji materi, saj ti moram povedati, da je bila Majdalena Strug moja

mati. Seznanil pa se je Kaves tudi z drugimi-rečmi na gradu, tako je na primer natanko zvedel, kako veliko je Strugovo premoženje. Tudi je zvedel, da bo po stricu dobila vse Majdalena.

On je bil lakomnež. Koj je sprevidel, da ne bi bilo težko Strugovo premoženje priženiti. Bil je le-pe vnanje postave in veliko je tudi zaupal svoji zgovornosti.

Res se ni motil. Moja mati je priliznjenim lepim besedam mladega doktorja verjela. Revica je misli-la, da je ves svet tak kot ona, da ne zna goljufati, lagati in krivo prisegati.

Moja mati ga je v resnici in z vsem srcem ljubi-la. Tudi on je dejal in kazal, da jo ljubi takó in ta-kó. Ona je ljudi in svet premalo poznala, da bi lo-čila hinavščino od prave misli.

Ko se je doktor tako preveril, da mu ni na eni strani nobene ovire, je potipal nalahko še na dru-gi, da bi zvedel, kako misli njen stric. Varoval se je pa vprašati naravnost in povedati, da namerava ravno on dobiti Strugovo bogastvo. A tukaj je zve-del, da stric nikačor ne namerava sesti s svojo deklico tako nizko, da bi jo dal temu ali onemu, ki nima ne gotovega premoženja niti vsaj njemu ena-kega imena.

Vendar ni obupal. Plemenitaš je bil star. Dolgo ni mogel živeti. Čez pet let bo pa deklica zadosti stara, da se bo lahko sama odločila. Tako je skle-nil čakati, kaj pride.

Strašilo v Sorici

Oko je bilo ozdravljeno in doktor je moral zopet v mesto. Plemenitašu se je bil znal toliko prikupiti, da ga je pri odhodu vabil, naj pride večkrat v njegovo hišo. Sicer pa je imel priliko z mojo materjo govoriti tudi pozimi, ko je s stricem prihajala v mesto.

Tako jo je tri leta slepil s svojo ljubeznijo, ki je bila, to se ve, samo navidezna. Vse to zaradi bogastva!

Moja mati je bila stara dvaindvajset let. Ženini

Tako jo je tri leta slepil s svojo ljubeznijo, ki je bila samo navidezna.

so se jeli oglašati. Marsikateri med njimi je snubil morda iz ravno tako nepoštenih razlogov kakor Kaves. Vendar vem, da bi bil najslabši od njih boljši od doktorja. Pa moja mati je imela vero, da nima vesoljni svet boljšega in blažjega. Zato se ni vdala v voljo strica, ki je, že slaboten in postaran, želel, da bi se možila pred njegovo smrtjo, in ji je izmed tistih, ki so mu bili pogodu, svetoval zdaj tega, zdaj onega.

Stric je bil že nevoljen in je pretil tako in tako.

Vse to je doktor zvedel. Ker se je bal, da mu ne bi spodletelo, kar je čakal že tri leta, da bi namreč stric ne prisilil moje matere vzeti kakega drugega, je sklenil, da kaj takega onemogoči. To, kar je malopridnež naredil, se v naši deželi težko še kdaj zgodi. Mojo mater je pregovarjal, da bi se ž njim poročila na tihem. Moja mati je bila preveč vestna ženska, da bi se temu koj vdala.

Ko je sprevidel, da sam ne opravi ničesar, je dobil za denar nekega malopridnega duhovna, ki ni hotel poznati svetosti svojega stanu in je bil zaradi tega po višji duhovni oblasti odstavljen od službe zaradi več pregreškov, ki so vsi izvirali iz pijanstva. Ta je moji materi dokazoval, da bi tako dejanje v teh okoliščinah ne bilo niti zoper cerkveni niti zoper deželni zakon, če se le poroka čez nekaj let javno razglasi ali na videz pred svetom ponovi. Ker je doktor to obetal, je moja mati privolila in omenjeni duhovnik ju je poročil.

Pač se je moja mati kesala in točila grenke solze, ko je bilo to končano. Nekaj ji je menda dejalo v srcu, da ne more ta reč doseči srečnega konca. Tudi se ji je koj zdelo, da se je doktor, poprej ves ljubezniv in prijazen, po poroki vidno spremenil. Pa revica je molila in prosila Boga, da bi vse obr-

nil na dobro in molitev ji je dajala upanje. Upanje . . . , upanje! Neumnost!

Od strani je slišala, da doktor Kaves, o katerem ni živ krst vedel, da je njen zakonski mož, — da ta doktor Kaves ne živi posebno v strahu božjem in poštenu čednosti, kar se tiče žensk. O, zakaj ni tega prej slišala! In vendar ni tudi zdaj verjela, ni mogla verjeti.

Ko sta se sešla, kar pa je bilo malokdaj, ga je vprašala, ali je to res ali ni. On je sicer tajil, pa ne veliko. In ko se je začela bridko jokati, jo je pustil in šel. „Neumnica!“ to je bila vsa tolažba in vse opravičevanje!

V nekem pogovoru jima je govorica prišla na sveto vero in na Boga. Iz nekaj besedi, ki jih je govoril, se ji je razvidelo, da nima nobene vere. Ko se je od njega s strahom obrnila, sklenila roki in zavpila: „Jezus, kaj bo s teboj!“, se je zaničljivo zasmel, vstal in šel ter jo pozdravil z lepo besedo: „Ti si neumna!“

In vendar ga je imela rada. Molila je zanj, molila je tedaj in še potlej v drugačnih časih in še jaz sem moral ž njo zanj moliti.

Kakih šest mesecev po oni nesrečni poroki je stric moje matere zbolel. Naredil je testament. Moja mati ga je ljubila kakor očeta. Ker ji je vest vedno očitala, da se je v zadnjem času zoper nje-ga zelo pregrešila, mu je še z večjo neutrudljivostjo stregla noč in dan.

Doktor Kaves je bil poklican k staremu gospodu. Do njega je imel stari največje zaupanje. Misli je, da je to njegov prijatelj, da ga bo on še smrti otel, če ga bo le kdo. Kako strahovito se na tem svetu motimo!

Moja mati je poklicala doktorja, preden je bolnika videl, na stran in ga s sklenjenimi rokami prosila: „Peter, ljubi Peter! Skrbi z vso svojo vednostjo, da boš strica ozdravil. Moj dobrotnik je in bo tvoj. Bog naju varuj pregrešne želje, da bi umrl! Jaz čakam rada še deset, dvajset let, da so stric živi in zdravi!“

„Skrbel bom!“ je dejal on.

Dal mu je nekega črnega zdravila. Polovico je bolnik v dveh dneh popil, tretji dan je umrl. Tačas ni moja mati nič hudega slutila. Pozneje je pa v svojih burnih dnevih govorila, da je Kaves stricu zaval. Dokazati mu ne morem. Enkrat sem mu to omenil in na obrazu sem bral, kakor bi bilo res. Bog bo sodnik! Naj bo milostljiv!

Sodnija je po stričevi smrti vzela testament in premoženje v svoje varstvo. Majdalena Strug je bila v poslednjem stričevem sporočilu imenovana za

**„Moj očka
ima konjička
dva.“
Člgav je
pa tretji?**

edinega dediča. Doktor Kaves je mislil, da je dosegel svoj namen.

Pa Bog je obrnil drugače.

Skazalo se je, da ni imel plemenitaš Strug, stric moje matere, kljub svojemu bogastvu nič lastnega premoženja. Vse je bil namreč podedoval po neki teti. Ta pa je imela sina, za katerega se ob materini smrti ni vedelo, kje je, in so ga sorodniki razglasili za mrtvega.

Leto pred stričevo smrtjo je prišel iz tujine nazaj v svojo domovino. Ker pa je videl, da je stric že na koncu življenja, ni hotel precej terjati svoje pravice.

Zdaj, po Strugovi smrti, se je pa javno oglasil in izkazal. Testament je bil ovržen. Majdalena ni imela ničesar razen zapuščine svojega očeta, ki pa ni bila veliko večja ko dota vsake boljše kmečke hišice.

Pravda, ki jo je moja mati na doktorjevo priganjanje začela, se je iztekla prav v kratkem času njej v izgubo, ker je bilo vse po zakonu jasno.

Sele zdaj je prišlo moji materi spoznanje, popolno pa strašno spoznanje!

Ko je doktorja, ki se je je odslej čisto ogibal, poiskala in ga opomnila, naj se sklenjena zveza razglasi, ko mu je povedala, da bom kot sad te zveze prišel v kratkem času na svet jaz, tedaj se ji je pokazal pravi doktor Kaves.

„Jaz te zdaj ne poznam! Beračice ne maram, posebno grde ne!“ To so bile zadnje besede, ki jih je ž njo govoril.

Ta skušnja je bila pač poučna, a moja draga mati bi bila dala zanj skoraj življenje. Morda bi bilo boljše!

Ko je ozdravela za vročinsko boleznijo, se je pokazala druga bolezen, blaznost. Razum in duševno zdravje se ji je za nekaj časa povrnilo, ko sem se jaz rodil. Pa ne dolgo po tem se je je zopet lotilo. In vse njeno življenje sta se menjavali zdravje in blaznost.

Pač je imela v roki dokaze o sklenjenem zakonu z doktorjem Kavesom. Pa tožiti ga ne bi hotela — ljubila ga je, nevredneža, še zdaj. In ko bi ga hotela tožiti, bi ne bilo več mogoče, zakaj Kaves se je česa takega bal in šel iz dežele tačas, ko je moja mati ležala pri tujih ljudeh in napol mrtva. Kam je šel, ni vedel nihče.

Od kraja je moja mati stanovala v mestu. Kmalu je pa sprevidela, da v mestu njeno malo premoženje ne bi trpelo dolgo. Preselila se je z menoj na kmete. Sorodnik, ki je bil namesto nje podedoval Strugovo graščino, ji je ponujal svojo pomoč. Pa ni hotela ničesar vzeti.

Jaz sem ji bil edino veselje. Brez mene ni bila nikjer, ni delala ničesar. Le enkrat se spominjam, ko ji je bila um in pamet spet prevzela temna sen-

ca in sem jaz, deček štirih let, jokaje gledal njen čudni obraz ter poslušal nenavadne, nekaj divje besede svoje matere in si tega v smrtnem strahu nisem moge razložiti: tačas se spominjam, da me je pahnila od sebe in dejala: 'Proč, ti si njegov!' Pa koj v tistem hipu se ji je um povrnili, stisnila me je k sebi in dejala: 'Ni res, moj, moj!' Ko bi živel sto let, bi tega ne mogel pozabiti.

Ko sem nekoliko odrasel, me je sama učila brati in pisati. Sicer pa mi je vedno pripovedovala, da bom študiral, da bom učen mož. Meni pa to ni bilo všeč. Rajši sem letal okrog po hosti in polju, kakor sedel pri bukvah. Sicer pa mi je moja mati nevedé jemala veselje do učenja in mi vcepljala kali takega nekoristnega življenja, kakor sem ga res imel. To pa je bilo posebno tačas, ko se ji je bolezen vračala in mi je, ne vedé, kaj govori, pravila vse, kar sem povedal jaz tebi, in še več, vse bolj natanko. Tako sem se, dasi vem, da ni mati tega nikdar hotela, navdal sovrašstva do tistega moža, ki mi je dal življenje, ki je pa materi srečo tako neusmiljeno podrl in pokopal. Že kot mlad fantem sem si ga želel dobiti, da bi z njim tako ravnal, kakor je on z materjo. Le z nevoljo in da bi matere ne žalil, sem zvečer ž njo vred molil 'za časno in večno očetovo srečo'.

Kolikor starejša je bila moja mati, toliko bolj porredko jo je obiskovala bolezen. Zadnje leto sem spoznal, če jo je razumnost zapustila, šele po tem, da je postala zgovornejša in mi pravila o mojem očetu, ki ga sicer ni jemala v misel.

'Ti boš učen kot on!' mi je ob takih prilikah go-

vorila. 'Ti boš znal še slajše govoriti kot on! Lagati in goljufati se boš naučil in še zavdajati, poznati strupe, vsega se boš naučil kot tvoj oče. Pa ne smeš poskušati, kar boš znal, to je greh! On je storil greh — veliko grehov. Ti boš drugačen, ne boš očetu podoben. On ni imel srca ne ljubezni!'

Tako mi je govorila. Meni se je šola pristudila. Mislil sem, da so vsi učeni podobni tistemu, ki ga mati imenuje oče.

Štirinajst let sem bil star, ko me pošlje v mesto, da bi hodil v šolo. Od nje sem se bil precej naučil, tako da bi lahko izdeloval.

Svoje premoženje je moja mati posodila kmetu, pri katerem sva stanovala in živela. Tačas je bilo že še toliko, da bi se jaz lahko nekaj let vzdrževal. Za pozneje, ko bi bil starejši, pa je imela mati namen, poprositi za pomoč svojega sorodnika, ki ji jo je bil pred nekaj leti ponujal.

Toda ni je bilo treba.

Komaj je mati vzela v mestu s solznimi očmi od mene slovo, naročevaje mi, naj bom pridren, in od mene odšla, sem jaz sprevidel, da sem nje preveč navajen, da bi se mogel privaditi tujim ljudem. Komaj je bil en teden mimo, sem bil že na poti domov ali, ker nisem imel pravega doma, bolj prav — k svoji materi. Našel sem, da je ona taka kot jaz, da je za menoj jokala noč in dan. Vesela me je bila, ko sem prišel, in obenem me je karala. Prosila me je, naj grem nazaj, a se je videlo, kako rada bi videla, da bi ostal pri njej.

Naredila sva, da bom šolo odložil še eno leto, da se bom vsega, kar je mogoče, pridno učil od

Blizu Vrbe na
Gorenjskem

nje, prihodnje leto bom pa šel za stalno in za gotovo nazaj v mesto.

A tega prihodnjega leta ni doživela. Jaz sem mislil, da jo bom imel zmerom. Ah, ko bi jo še enkrat, le še enkrat videl na tej zemlji, po kolenih bi šel do konca sveta!"

Do sem je Martinek pravil mirno, le včasih se mu je poznalo, da mu spomin na to ali ono reč zbuja čustva, ki jih težko kroti. Tu je pa naenkrat obmolnil, nekaj časa ni trenil z nobeno gubo na obrazu, potem pa mu je iz očesa pritekla debela solza in se je zjokal kakor otrok.

Tudi Lovre je bil ginjen. Domislil se je svojih roditeljev in prišlo mu je vprašanje: "Ali si ti spoštoval svojo mater tako, kakor spoštuje ta njen spomin? Koliko globokejša, nežnejša čustva ima ta človek, ki bi ga marsikak izobraženec kakor suroveža zaničljivo postrani pogledal in obsodil, da ni niti zmožen blažjega čustva, kakor ga imajo živali!"

"Še tisto zimo je moja mati nevarno zbolela," je pravil Martinek dalje. "Preden sem vedel, ali je mogoče ali ni, sem jo videl ležati mrtvo. In kot bi padel z neba na zemljo, sem bil sam, brez sorodnikov, brez prijateljev.

Na smrtni postelji mi je izročila svoja pisma in dokumente. Ž njimi mi je rekla, naj poiščem in se skazem svojemu očetu, tvojemu stricu. 'Kadar boš v veliki sili, ga poišči,' tako mi je naročala, 'povej mu, da ga prosim, naj popravi tebi, kar je storil hudega meni; povej mu tudi, da mu iz srca odpuščam.'

Tega poslednjega mu nisem nikdar povedal. Prosim torej tebe, moj bratranec . . . , pa morda te je sram, da te tako imenujem?"

Kvas ni mogel odgovoriti. Podal mu je roko, ki jo je Martinek smehljaše se prijel in stisnil ter rekel: "Bratranec, ko si pred mnogimi dnevi prišel prvič v ta kraj, sem ti prerokoval, da me boš pomnil. Tačas sem to drugače mislil. Čeravno sem mislil, da si mi morda po njem nekaj v rodu, nisem vedel, da si moj bratranec, in kar je še več vredno, bratranec dobrega srca. Pozabil pa nisem, kaj sem obljubil. Pa kaj sem te že hotel prositi? Že vem! Ti mu povej, da mu je moja mati na smrtni postelji odpustila, povej precej zdaj, ko mu boš izročal pisma, ki sem ti jih dal!"

"Gospod Piškáv je tvoj oče?" vpraša strmé Kvas.

"In tvoj stric! Piškáv se imenuje. Menda mu je bilo ime Kaves zoprno in se je, kar se je naselil tukaj, prekrstil.

Ker sem ti že toliko povedal, moram povedati do kraja.

Po materini smrti bi bil imel jaz oditi zopet v mesto v šolo. A mi ni bilo mar, se naučiti kaj več. Najrajši bi bil umrl, zakaj nisem vedel, ali imam na tem svetu kaj opraviti ali nimam. Le ena misel mi je vedno in vedno prihajala, namreč, ko bi dobil njega, ki je mojo mater tako ponižal in prevaral in storil, da je meni umrla zgodaj, prezgodaj, kako bi ga hotel pestiti, kako bi mu hotel zbuhati hudo

---

**Ko bi dobil njega,
ki je „mojo mater tako
ponižal in prevaral, kako bi
ga hotel pestiti . . .“**

---

vest! To je zoper naravo, zakaj oče je oče, pa jaz sem imel svojo strast in sem ji ustrezal!

Kmalu sem videl, da me ljudje, pri katerih sem bil, težko gledajo. Ko sem to zapazil, nisem vprašal, koliko imam še dobiti materinega denarja ali česa drugega, temveč sem navezal culo ter sem šel. Kam grem, tega nisem vedel. Tako se začne moje desetobratovanje.

Ti boš morda vprašal, kako je to, da sem v svojo korist obrnil ravno ljudsko vero o desetih bratih in živel brez posla,

To vprašanje sem si dostikrat sam postavil, zakaj sem tako začel, pa sam ne vem, če vem za pravi odgovor ali ne. V začetku sem hodil od kraja do kraja. Jesti sem dobil povsod, da še prosil nisem. Več nisem potreboval. Moja mati je včasih norela, kakor sem ti pravil, tudi že tačas, ko jaz še nisem bil prišel na svet. Kmalu po njeni smrti, ko sem začel živeti tako čudno, sem včasih tudi jaz čutil, da sem njen sin. Včasih mi je po glavi čudno vrelo in kipel; tačas sem imel nagnjenje do burne veselosti in sem govoril, da dostikrat nisem vedel kaj. Tako so začeli ljudje sami ugibati, da sem deseti brat. Meni je bilo nekako všeč in sem se navadil.

V poslednjem času, kar me poznaš ti, in že tudi precej dolgo prej, nisem čutil v glavi več tistega vretja. Vse, kar si videl ti na meni, je bila navada. Dostikrat je bila moja veselost samo odeja. Tukaj v srcu sem mislil in čutil drugače."

bo še

med nami po evropi

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Četrta nedelja v septembru je v Avstriji *izseljenska nedelja*, ki naj bi domačine opozorila, da tuji delavci in begunci niso tujci, tem-

Del narodnih noš s škofom Aichernom. — Foto: Archiv Linzer Kirchenzeitung.

več bratje v veri. Kakor kaže izkušnja, so župnije, v katerih se „tujcev“ spominjajo, bolj redke. Negodovanje proti tujcem narašča, ker delovna mesta postajajo bolj redka.

V Linzu so se zbrale tuje narodnosti s svojimi dušnimi pastirji v cerkvi sv. Antona v Novem svetu. Seveda smo se maše udeležili tudi Slovenci, 14 v narodnih nošah. Maševal nam je škof Maksimilijan Aichern. Škof jo je začel s slovenskim križem. Po „Gospod usmilil se“, ki smo ga peli Slovenci, je škof tudi odvezo molil v slovenščini. Berila so bila v poljskem, slovenskem in hrvaškem jeziku. V pridigi nas je škof pozival, naj vztrajamo v zvestobi do Cerkve in do domačih tradicij. Govoril je tako prisrčno, da so mu zbrani verniki ob koncu pridige spontano zaploskali. Pred darovanjem so zastopniki narodnosti izrekli prošnje vernikov. Slovensko je molil g. Anton Häuschen. Potem smo škofa obdarili. Slovenski dar (steklenico terana in refoška) sta v narodnih nošah nesla Boris Ribič in Silke Skala. Peli in molili smo v devetih jezikih, očenaš v latinščini. Zaključno prošnjo je škof molil v hrvaščini.

Ker je bilo nedeljsko dopoldne deževno, nas je narodni direktor msgr. dr. Vincenc Balogh povabil v farno dvorano, kjer smo posedli ob mizah. Po zmerni ceni smo dobili okrepčilo, se pogovarjali in peli. G. škof je šel tudi od mize do mize, da je ljudi pozdravil. Okrog treh popoldne smo se razšli. Vsi smo bili enega mnenja, da je izseljenska ne-

delja takrat najlepša, kadar nam mašuje škof Aichern.

Pri mašah v oktobru smo vedno molili desetko rožnega venca. Na drugo nedeljo smo se umaknili v uršulinsko cerkev, ker je pri karmeličankah slavila 40-letni jubilej Kolpingova družina.

Na praznik Vseh svetih bo popoldne ob 14. uri *molitev za pokojne* na pokopališču v St. Martinu, na običajnem prostoru.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na tretjo nedeljo v septembru smo hoteli obhajati 90. *rojstni dan* g. Mihaela Kraupa, ki ga je prav to nedeljo obhajal. Žal, ni mogel priti med nas. Izseljenski duhovnik je zanj maševal. Obisk božje službe je bil povprečen. Nekateri je menda zvalil piknik, ki ga je slov. kulturno društvo Oton Župančič priredilo nad Halleinom. Odločitev za poštenega kristjana ne bi bila težka. Najprej na piknik in nato k nedeljski maši. Na žalost med izseljenci in sezonci vedno bolj izginja pokončnost ali karakter.

TENNECK — Po oktobrski maši smo se pred cerkvijo — bil je izredno tople dan — pogovarjali o nekdanjih časih, ko je bila cerkev polna. Pa je še vedno dosti rojakov, ki žive v Tennecku ali okolici. Nekateri so se slovenstvu odtujili, drugi pa Cerkvi. Prav ti neuspehi so privedli izseljenskega duhovnika do odločit-

Pri krstu Kristijana Lesjaka 11. julija v uršulinski cerkvi.

ve, da bo šel s 1. julijem 1988 v pokoj. Zaradi let ni več tako aktiven, kakor bi bilo to za delo med izseljenci potrebno. 43 let dela na tujem tudi ni brez muh!

MITTERBERGHÜTTEN — Iz Bishofshofna se je v lepo novo stanovanje preselil škofjeloški rojak g. Jernej Dolinar. Izseljenski duhovnik je 21. septembra novo stanovanje v Zimmerberškem naselju blagoslovil in želel, da bi božji mir in zadovoljnost vladala v hiši. Zunanji pogoji so ja dani. Lega je prelepa z razgledom na Tenneško pogorje in po Sališki dolini.

SALZBURG — V začetku oktobra so se vrnili univerzitetni študentje v Salzburg in začeli z delom v Slovenski bogoslovni akademiji, ki je že čez 130 let stara. Škoda, da letos ni nobenega novega slovenskega bogoslovca. Ali je svet res tako zapeljiv in duhovniško delo tako težko, da mladi nočejo več slišati božjega klica in s prerokom Samuelom odgovoriti „Gospod, tukaj sem!“?

PREDARLSKA

NEDELJA TUJIH DELAVCEV. — Z geslom Tujci lahko postanejo prijatelji, smo obhajali letošnjo nedeljo tujih delavcev. Ta nedelja je določena za domače župnije, da bi se spomnili, da živijo med njimi ljudje iz drugih dežel. Mnogi se srečujejo z njimi samo na delovnem mestu, trgovini ali na trgu, o njihovem zasebnem življenju pa ne vedo skoraj nič. Pa tudi to so ljudje s čutečim srcem in svojo zavestjo. Kot verni kristjani in ljudje z visoko kulturo in izobrazbo ne bi smeli kar po „kajnovsko“ reči, kaj me brigajo moji „bratje“. Tako radi poudarjamo solidarnost v današnji družbi in skrb za nemočne, pa zavestno zanemarjamo in potiskamo na rob ljudi, ki živijo in delajo z nami, pa so od drugod. Na to hoče opozoriti domačine ta nedelja.

Župnije pripravijo nedeljsko bogoslužje na tak način, da povabijo tuje delavce k skupnemu obhajanju evharistije ali celo k sodelovanju pri bogoslužju. Tam, kjer so večje

skupine tujih delavcev, berejo berila, prošnje za vse potrebe ali pa sami oblikujejo nekatere dele bogoslužja. Na eni ali dveh župnijah v deželi pa pripravimo skupno z „Gastarbeiter-referatom“ škofije Feldkirch večnacionalno srečanje. Tokrat je bilo v Hohenemsu v novi cerkvi sv. Konrada in v Rankweilu pri sv. Jožefu. Sodelovali so Slovenci, Hrvati, Poljaki in Filipinke. Mogočna nova cerkev je sprejela kar precej tujih delavcev in lepo število domačinov. Župnik je v uvodnem pozdravu predstavil skupine, ki sodelujejo in oblikujejo bogoslužje. Med somaševalci sta bila slovenski in hrvaški izseljenski duhovnik ter delegat za slov. dušno pastirstvo v Evropi, g. msgr. dr. Janez Zdešar.

Med mašo je prepeval hrvaški trio Maestral, slavo in med obhajalom je pel naš cerkveni zbor, očenaš v ritmičnem napevu pa so oblikovale Filipinke z gorečimi svečami v rokah. Nagovor med mašo je imel voditelj „Gastarbeiter-referata“ pri škofij g. Herbert Peter. Iz dolgoletne izkušnje s tujimi delavci je opozoril na neštete probleme in nepravilnosti v odnosu s temi ljudmi. Lahko se je potegovati za pravice ljudi v Afriki, Ameriki ali Aziji. Na daleč ljubiti človeka je lahko. Toda pomoč in ljubezen potrebujejo ljudje okrog nas in pri nas. Tu pa krščanska ljubezen in človekova „velikodušnost“ velikokrat odpove. Povsod, v Cerkvi in družbi, bi morale veljati enake pravice in dolžnosti, brez vseh zunanjih ozirov.

Po končanem srečanju v cerkvi je sledil kulturni program, ki so ga oblikovale skupine posameznih narodnosti. Naš zbor je zapel dve narodni pesmi v prvem delu in dve v drugem. Na koncu pa še pesem za slovo v nemškem jeziku, ki jo je zapela vsa dvorana. Hrvatje so se predstavili s plesno skupino, ki je zaplesala nekaj značilnih plesov iz njihove dežele. Turška družina, oče, mati in sin so zaigrali oziroma zapeli par pesmi v njihovem jeziku. Za dobro voljo med odmorom pa so igrali naši fantje. Za najmlajše pa je poskrbel Edi s svojimi čarovnijami.

Po kulturnem sporedu je igral

hrvaški trio Maestral. Na srečanje je prišel tudi župan tega mesta g. inž. Otto Amann in predstavnik deželne vlade g. Armin Breuss.

Če bi ta prizadevanja nekaterih zavzetih delavcev in vse besede, ki so izrečene ob taki priliki, segla v srca odgovornih, potem bi bil odnos do tujih delavcev bolj pošten in v skladu z normami krščanskih načel. Koraki k temu prizadevanju so narejeni; do popolne uresničitve pa je še dolga pot.

ROMANJE V EINSIEDELN. — V deževnem jutru zadnje septembrske nedelje smo se odpravili na romanje v Einsiedeln. V tem priljubljenem švicarskem Marijinem svetišču se zbirajo romarji iz vseh koncev sveta. Cerkev je vedno polna, posebno v dopoldanskem času. Letošnje leto pa še v večjem številu, ker je Marijino leto.

Slovenci so se že v jutranjih urah zbirali, čeprav je bilo skupno bogoslužje šele ob dvanajsti uri. Vsak osebno se želi v tihoti in zbranosti pomuditi pred Marijo in ji zaupati svoje težave in prošnje. Ob enajstih je bilo predvideno predavanje g. nadškofa in metropolita dr. Franca Perka iz Beograda, ki je tokrat zastopal slovenske škofo. Govoril je o Marijinem češčenju — pripravi na praznovanje Marijinega leta. Škoda, da je bilo v času, ko je spovedovanje; zato je bila udeležba bolj skromna.

Ob dvanajstih se je začela maša, ki jo je vodil beograjski nadškof in metropolit s somaševalci — izseljenskimi duhovniki. Med mašo je prepeval cerkveni moški zbor iz župnije Videm-Dobropolje na Dolenskem. Z mladimi in izvežbanimi glasovi je pokazal visoko kvaliteto pevske sposobnosti in moči. Ljudsko petje je tokrat prišlo bolj malo do veljave, pač pa smo toliko bolj prisluhnili pevskega zboru. Vsi smo bili navdušeni nad tako kvaliteten petjem, ki mu gre vsa zahvala.

V pridigi je g. nadškof bodril Slovence — zdomce in izseljence — k ljubezni do Marije, naše matere in kraljice. Ob taki priliki mora priti do izraza iskrena in vdana pobožnost

do nebeške Matere. Nato je podelil zakrament nekaterim birmancem.

Po maši se je poslovil dolgoletni organizator tega romanja in izseljenski duhovnik v Švici p. Fidelis. Zaradi bolezni v hrbtnici ne more več hoditi, zato te službe ne more več opravljati. In tako se po dolgih letih življenja v tujini vrača domov. Za njegovo delo in skrb za naše ljudi se mu je zahvalil g. provincial p. Donat iz Ljubljane. Verniki so se mu zahvalili z dolgotrajnim ploskanjem in mu zaželeli božji blagoslov in Marijino varstvo v domovini.

Za zaključek pa še litanije Matere božje pred milostno podobo, kot slovo iz Einsiedelna.

Zunaj cerkve pa spet pozdravljajo znancev in prijateljev iz vseh koncev Švice in drugih evropskih držav. Potem pa zaslužno kosilo po kar precej dolgem bogoslužnem opravilu v cerkvi.

Škoda, da se je vse tako zavleklo, da nismo imeli več časa prisostvovati večernemu programu v Dorfzentru. Nastopal je še moški pevski zbor iz Vidma-Dobrepolje z narodnimi pesmimi, potem otroci z deklaracijami in drugim programom.

V mraku smo se vračali ob čudovitem pogledu na bližnje vrhove planin, ki so nekatere pokrivali še gosti oblaki, drugi pa so se že svetili ob žarkih zahajajočega sonca. Z radostjo v srcu, da smo preživeli lep in, upam, blagoslovljen dan, se je končalo naše romanje v Marijinem letu v svetišču milostne Marije v Einsiedelnu.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

V nedeljo, 13. septembra, smo imeli v svoji sredi letošnjega novomašnika Stanislava Koštrca. Novo mašo je imel 12. julija v Melincih, sedaj je pa kaplan v Brestanici

Novomašnik Stanislav Koštrc je 13. 9. ponovil novo mašo v Parizu, skupno z misijonarjem Jožetom Adamičem in slovenskima duhovnikoma v Parizu.

(Rajhenburgu). Ob njegovi ponovitvi nove maše pri nas smo molili za vse duhovnike in misijonarje, vprašali pa smo se tudi, kakšen je naš odnos do duhovnika, z gorečo željo, da bi si s svojim življenjem zaslužili, da bomo vedno imeli med sabo svoje duhovnike.

Isto nedeljo smo se tudi poslovili od g. Jožeta Adamiča, ko je odhajal na Madagaskar.

Pa še z nedeljsko slovensko šolo in veronaukom smo začeli isto nedeljo, kar je neprecenljive važnosti za naše vsakdanje življenje, osebno, družinsko in občestveno.

V soboto, 19. 9., nas je naš astro-nomski znanstvenik dr. Janez Zorec popeljal v skrivnosten svet nastanka in razvoja sveta. Čeprav je bilo predavanje zahtevno, smo mu od začetka do konca sledili z vso pazljivostjo in, če morda nismo vseh podrobnosti razumeli, smo gotovo dojeli veličino stvarstva in Njega, ki je vse to ustvaril. S številno udeležbo smo pokazali, da cenimo delo našega znanstvenika in da smo ponosni nanj, kar smo mu povedali z besedo in pesmijo na družabnem večeru, ki je sledil predavanju.

Poroke — V Jouy-le-Moutieru (95) sta si 5. septembra pred oltarjem obljubila zvestobo Danijel Hozjan iz Auverssa in Maryline Leroy. — V cerkvi sv. Martina v Sartrouville sta 26. 9. združila svoji življenjski poti Jean-Marc Petovari in Natali Spasenič, potem pa v Domu v Chatillonu priredila lepo gostijo. — 17. okto-

bra sta v cerkvi sv. Martina v Herblayu potrdila svojo ljubezen Kar-men Penko in Daniel Krysa. — Vsem novoporočencem želimo na njihovi življenjski poti obilo božjega blagoslova in sreče, pa da bo njihova ljubezen tudi drugim sejala ljubezen in sonce.

Martinovanje — Martinovo srečanje v Slovenskem domu bo v soboto, 14. novembra. Točno ob sedmih zvečer bo maša, nato pa družabna prireditev v dvorani, kamor vas toplo vabi Društvo Slovencev v Parizu.

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 8. novembra, ob devetih dopoldne.

Pokojna Jožeta Zupančič, roj. Selak, iz St. Etienne

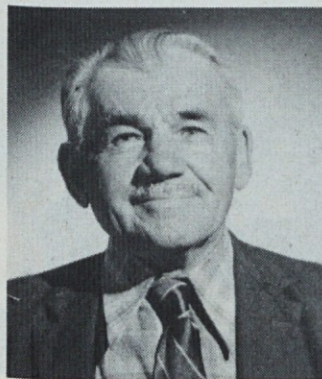
Prelat Čretnik izroča novoporočencema Jean-Marcu in Nataliji poročno knjižico.

LA MACHINE (NIÈVRE)

Več naših rojakov nas je zapustilo zadnje mesce.

17. julija je *umrl* g. Franc Virč v starosti 82 let. Rojen je bil na Raki pri Kostanjevici. V Francijo je prišel leta 1929, v La Machine, kjer je delal v rudniku. Zadnja leta mu je bolezen prinesla dosti križev in trpljenja. Ženi Mariji in sinu Françoisu ter njegovi družini naše iskreno sožalje.

Pokojni Franc Virč iz La Machine

18. septembra je v bolnici v Decise *umrl* g. Franc Selak, ki je bil pred 80 leti rojen v Dolenji vasi pri Novem mestu. V La Machine je prišel na delo v rudniku leta 1930. Dva meseca pred svojo smrtjo je zgubil ženo Aline. Bratu Jakobu Selaku, ki je meseca marca v St. Etienne zgubil tudi svojo sestro Jožefo, sinu Françoisu in hčerki Liliane izrekamo svoje globoko sožalje.

Prihodnja skupna maša bo v nedeljo, 29. novembra, ob devetih dopoldne.

TROIS VEVRES

Gospé Marija Jan in Justina Bradáč, rodni sestri, sta od 7. do 15. julija poromale v Medjugorje. Z vlakom do Marseille, nato pa z avtobusom preko Italije, Reke, Zadra, Mostarja v Medjugorje, kjer je množica romarjev iz vseh dežel napravila nanju najgloblji vtis in kjer sta se v molitvah nas vseh spominjale. Tistim, ki so jima pomagali na poti v Marseille, se toplo zahvaljujeta, vsem pa pošiljata lepe pozdrave.

ST. ETIENNE (Loire)

17. marca je *umrla* v bolnici v St. Etienne gospa Jožefa Zupančič, rojena Selak, stara 74 let. Svojega moža je bila zgubila 1. 5. 1982.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Mesec november je posvečen misli in molitvi za naše drage po-

Pokojna Aline Selak (La Machine)

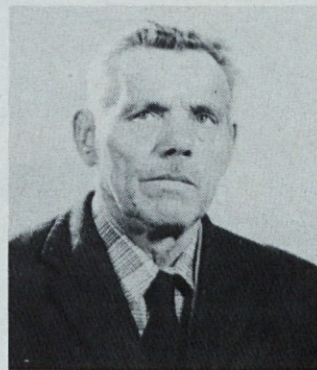
Gospe Marija Jan in Justina Bradáč sta se ob romanju v Medjugorje posebej pri Zadru slikali za Našo luč.

kojne. Sveto pismo nas spodbuja: Sveta in zveličavna je torej misel, moliti za rajne, da bi bili rešeni grehov. (2 Mak 12, 46)

Obisk pokopališč: 1. novembra v Bruay-en-Artoisu po maši: Fosse 3. ob 14. uri, Fosse 6. ob 14.30 uri.

V Mericourt maša s priporočilom ob 10. uri nato obisk pokopališč v Sallauminesu in Mericourt. Popoldne ob 14. uri obisk pokopališča v Noyelles-s-Lensu, ob 16. uri v

Pokojni Franc Selak (La Machine)

Liévinu, ob 17. uri pa je sv. maša s priporočilom. Naj nas obisk naših dragih spominja, da je naša domovina v nebesih (Flp 3, 21).

Krstna voda je občila Tomaža Ivana Gračnerja, Ludvino Pečnik in Mateja Boudte. Naj jih njih angeli varuhi spremljajo na njih življenjski poti! Staršem in botrom naše pristrčne čestitke!

Zakrament sv. zakona so si dali: v Méricourtu Patrik Dupont in Veronika Žižek, Jean Marc Watrelot in Kristina Razložnik; v Fresnes les Mantauban Zikos Spanagiotis in Silvi Suzana Marija Girard; v Noyelles-s-Lensu Marc Camille Malbrancu in Izabela Marija Aleksandra Fief; v Bruay-en-Artoisu Alain Henrik Vermessen in Ani Kolenc. Naj vse nove družine spremlja božja milost in blagoslov! Vsem naše čestitke!

29. novembra se pričinja novo liturgično leto s prvo adventno nedeljo. Ob 16. uri bo v cerkvi N. D. de Lurdes maša in prilika za spoved kot priprava na božič za vse rojake iz okolice Armentières. Pristrčno vabljeni.

nemčija

Moški pevski zbor Domači zvon poje Zdravico v čast slavljenca ob 60. letnici (g. Turku iz Stuttgarta).

STUTT GART

Ne samo v Stuttgartu, temveč v celotni okolici, kjer oskrbuje slovenske vernike g. župnik Ciril Turk, so letos peli in slavili, saj je njihov dušni pastir praznoval 60-letnico življenja. G. Turk se je na vse moči in načine trudil, da bi ta rojstni dan šel mimo v strogi tajnosti, vendar je bil ves trud zaman. Zato so pa bila slavlja tem večja in pristrčnejša. Žene in dekleta so prinašale sladke stvari za pod zob, moške so točili, da ni bilo nobeno grlo suho za prijetno petje; pa ne samo točili, po nekaterih krajih so pekli tudi male pajske, ki so nemškimi sosedom dražili lakoto s svojo vonjavo.

Med zadnjimi so bili Stuttgartčani, ki so slavili v Esslingenu svojega župnika. Po številu jih je bilo največ, saj je ta okoliš tudi eden izmed največjih. Moto praznovanja je bil, v kratkem pokazati vse pomembnejše dejavnosti naše skupnosti, bodisi kulturne, bodisi narodne.

Ob vstopu v dvorano je slavljenca zapel moški pevski zbor Domači zvon Zdravico pod vodstvom g. Ječiča. V imenu faranov je čestital član mladinskega orkestra g. Janez Kovač ml., slavnostni nagovor je imel g. dr. Dvorak iz Ulma. V lepem nagovoru mu je zelo lepo uspelo prikazati življenjsko pot g. Turka, kot tudi obsežnost njegovega delovnega področja, kjer ni bil samo začetnik, ampak tudi izpeljevalec zamisli do konca. Vse njegovo delo, najsi bo duhovno in narodno, se prepleta v dobrobit ljudi — verni-

kov. Vseskozi mu je pa posebne omembe vredna zamisel in skrb do mladega rodu in njihovega učenja materinskega jezika, kot tudi duhovne poglobitve. V imenu nemške župnije St. Konrad iz Stuttgarta, kjer so slovenske maše in vse pomembnejše slovesnosti, je slavljenca pozdravil župnik pater Ewald. Ga. Bračkova je svoj nagovor prenesla v čas, ko so se začeli prvi Slovenci zbirati in organizirati razne prireditve. V teh letih je bilo na tem področju zelo veliko in veličastnih prireditev po številu in obsegu udeležencev. Ustanovitelju in voditelju Slov. katoliške šole v Stuttgartu je čestitala v imenu učencev vse do bro in obilo blagoslova v prihodnje učenka III. odelka Petra Casar.

Nastopil je tudi mladinski orkester, ki je svojemu vodji to pot igrall pod drugim vodstvom njegove najljubše melodije. Mladi so lahko ponosni na g. Turka, saj so z njegovo pomočjo že igrali in nastopali v

Učenka III. oddelka slovenske sobotne šole iz Stuttgarta čestita g. Turku ob 60-letnici življenja. To pot so prišli vsi učenci skupaj v en razred. G. Turk jim je v zahvali priznal, da se od vseh čestitk, ki jih je bil deležen, te zadnje, svojih šolarjev, in mladega rodu, najbolj veseli. Če ste vi tako pridni do mene, potem vam moram tudi jaz obljubiti, da bomo še veliko peli, se učili in hodili skupaj na kolonijo v Brandenburg na Tirolskem. Veliko bom še storil za vas, ker vas imam vse zelo rad.

Prihodnje leto bo v Stuttgartu zopet slovenska birma. Ko je prišel leta 1985 birmovat nadškof dr. Alojzij Šuštar, so ga mladinci pričakali v narodnih nošah.

Slovenci iz Württemberške so že šestkrat organizirali romanje v Lurd. Največja udeležba je bila leta 1980 ko so tja poromali s 3 avtobusi (164 oseb). Posnetek je z romanja leta 1986.

Rimu, Parizu, Belgiji in Aachenu. Ob koncu pa so še nastopili muzikanti iz posameznih družin: Robert in Andrej Sinkovič, Bukovškovi fantje s sestrično, Arhov Franc in sestre Anita in Hajdi Podjavoršek, ki so lepo zapele ob spremljavi kitare.

To je bila le malenkost v znak zahvale, kar je ljudem in vernikom svojega področja g. Turk v vrsti let dobrega storil na zelo različnih po-

dročjih in pri različnih stvareh. Mi vsi mu želimo: Na mnoga leta, Bog Vas živi!

Od nekdaj so slovenska stanovanja krasile svete podobe, med njimi na prvem mestu Marijina slika. Tudi med našimi izseljenskimi družinami se ta tradicija vsaj delno nadaljuje. V mesecu oktobru je 27 naših družin nabavilo sliko Brezjanske Mater božje v lepem pozlačenem okviru. Slike smo skupno blagoslovili v Stuttgartu, Böblingenu, Oberstenfeldu, Schwäbisch Gmündu in Aale nu in z njimi so ponesle družine domov poseben blagoslov Marijinega svetega leta. Akcijo Brezjanskih slik smo izvedli tudi že pred desetletjem in tako sedaj že v mnogih stanovanjih krasijo slovenske domove na Württemberškem. Naj bi bila ob tej podobi duhovno prisotna nebeška Mati z vsemi svojimi krepostmi vere, ljubezni in bogu vdano sti, da bi se rojaki ob njej krepili v vsem dobrem in plemenitem.

Dan s škofom Moserjem. — Referent za tuje delavce škofije Rottenburg-Stuttgart, prelat Jürgen Adam, je 17. septembra sklical konferenco s škofom Moserjem za vse tuje duhovnike in socialne delavce. Na Liebfrauenhöhe pri Rottenburgu je tako prišlo skupaj okrog 160 oseb. Glavni referat o „Službi Cerkve katoličanom tujih jezikov“ je imel škof Moser. Iz njegovih izvajanj smo lahko spoznali, da se tukajšnja škofija zelo zanima za kato-

V Sobotni šoli v Stuttgartu so stoli zopet zasedeni. S poukom so pričeli 19. septembra. V tem šolskem letu se bodo starejši šolarji pripravljali na birmo.

Indijski novomašnik Sojan Vadakkettam, ki so ga Slovenci na Württemberškem podpirali v času bogoslovnega študija. V mašnika je bil posvečen 5. maja letos. Ob njem je posvečevalni škof, mati in oče ter dve sestri, ki sta redovnici.

ličane tujih narodnosti z ozirom na ohranitev vere, glede socialnih vprašanj pa za tuje delavce na sploh. Prav po prizadevanju in ponovnih posredovanjih škofijskih organov je vlada dežele Baden-Württemberg omilila nekatere predpise, ki zahtevajo doseljevanje otrok in novoporočenih žena. Tako se npr. odslej novoporočena žena že po enem letu čakanja lahko priseli k možu v Nemčijo, ko je doslej morala čakati tri leta. V posebno težkih okoliščinah se termin lahko še skrajša. Pri vprašanju integracije in asimilacije je škof Moser mnenja, da ni povsem priporočljivo in dobro, če se otroci tujih delavcev prehitro asimilirajo v novo okolje, ker s tem lahko nastanejo motnje v družini. Po njegovem mnenju naj bi otroci obvladali svoj materinski in nemški jezik, potem jim bo pot odprta, da se lahko vrnejo v domovino ali ostanejo v Nemčiji.

Škof Moser je z veseljem ugotavljal, da je bilo lansko leto okrog 100 katoličanov tujih narodnosti izvoljenih v župnijske svete in 170 je bilo vanje poklicanih, ker tiste župnije ne dosegajo 10 % katoličanov tujih narodnosti, da bi bili lahko izvoljeni.

Kot sredi vinskih goric. — Pri naših družabnih prireditvah smo dosegli polnoletnost v tradicionalnem pomenu besede. V nedeljo, 27. septembra, smo namreč v Esslingenu praznovali 21. zahvalno nedeljo z vinsko trgovijo. Obisk je bil prenetljivo visok tako pri bogoslužju kot na družabnem delu prireditve. Moški zbor domači zvon je nastopil v cerkvi in v dvorani. Sicer pa je bil spored tudi to pot pester. Udeleženci so si takoj ob začetku nabavili novo pesmarico Zapoimo fantje, da je bila dvorana kar hitro polna petja. Seveda smo tudi to pot igrali tombolo s tremi kolesi kot glavnimi dobitki. Tekmovalne igre z balončki so bile seveda napete in nagrajene z grozdom, ki ga ni smelo manjkati. Veseli fantje so se vedno znova oglašali in vabili na plesišče, da je bilo kot na mravljišču.

Naj tudi tu posebej omenimo, da se naše jesenske prireditve vselej veselijo tudi revni, lačni in bolni v

misijonskih deželah. Tudi tokrat smo odposlali naprej vso zbirko pri sv. maši (352,— DM) in 800,— DM od dobička na veselici. Tako je imel vsak požirek rujnega vinca dvojni učinek, v okrepilo udeležencem in v veselje potrebnim po svetu.

OBERHAUSEN

Poročali smo že v prejšnji številki NL o velikem *marijanskem slavu* na Marijanskem kongresu v Kevelarju. Omenili nismo tedaj, da je bilo tu tedaj tudi nekaj Slovencev iz domovine. Predvsem je treba omeniti tri predavatelje, mlade slovenske teologe, ki so predstavili nekatere posebnosti in značilnosti marijanskega češčenja na Slovenskem.

Naše župnijsko življenje se je seveda vteklo. Imamo le nekaj več negotovosti z veroučnimi šolami, ker se je ponekod malo pozno urejal novi urnik slov. dopolnilne šole.

V Oberhausnu samem je Odbor katoličanov dr. nar. pripravil spet sedaj že tradicionalno *srečanje katoličanov drugih narodnosti*, ki živijo v tem mestu. Prireditve poteka vsako jesen pod naslovom „Kirche international“. Mašnemu slavu je prisostvovalo več duhovnikov poleg domačega župnika pri sv. Antonu v Osterfeldu. Kot poseben gost je sodeloval tudi essenski pomožni škof dr. Julij Angerhausen. Po maši so nam pred cerkvijo zadišale pravkar pripravljene specialitete iz portugalske, španske, italijanske, hrvaške, slovenske, nemške in še drugih stojnic. V programu, kjer so se vse skupine predstavile predvsem s pisanimi narodnimi nošami in plesi, nas je zastopala otroška plesna skupina društva Bled iz Essna.

10. oktobra pa je skupina sodelavcev našega župnijskega centra priredila *Vinsko trgatve*. Tokrat nismo imeli tako polne dvorane kot smo tega navajeni iz izkušnje zadnjih let, pa je bilo kljub temu prav prijetno. Pogrešali smo sicer nekatere stalne goste, ki pridejo tudi bolj od daleč, obenem pa smo videli med seboj spet nekaj novih obrazov, kar je prav tako razveseljivo. Igral nam je ansambel Statenberg iz Hildna in je zelo solidno opravil

Narodno zabavni ansambel „KVINTET STATENBERG“

praznuje letos 15. obletnico svojega delovanja. Ponaša se lahko z mnogimi uspešnimi nastopi med Slovenci v Nemčiji, igral pa je pred leti tudi v Avstraliji in ZDA.

Svoj jubilej bo kvintet slavil **14. novembra v GRUITENU** pri Hildnu v dvorani „Bürgerhaus“.

Začetek ob 19.30 uri.

Sodelovalo bo več ansamblov. Vsi lepo vabljeni!

svojo nalogo. Primerno je, da na tem mestu izrečemo zahvalo vsem, ki so nam pomagali in prispevali k nemotenemu poteku naše prireditve. Pri mašni daritvi na začetku smo imeli v mislih vse naše rojake in tudi razmišljali o pomembnosti našega združevanja in ohranjanja vezi med nami na podlagi evan-geljskih načel ljubezni in razumevanja med ljudmi.

Isti večer je v Moersu na nemški župniji sv. Ide sodeloval pri njihovem slovesnem bogoslužju naš mešani zbor Slovenski cvet. V tej župniji zelo aktivno sodeluje več Slovencev, vsaj dva je treba omeniti: Franca Zupana in Jožeta Puscha. Trudita se za povezovanje med Slovenci in domačini in ubirata prava pota. Predstavljati hočeta slovensko prisotnost na tem prostoru z namenji naših kulturno prosvetnih dejavnosti. Naj vidijo domačini, da raste med njimi nekaj živega iz drugih zgodovinskokulturnih korenin. Bilo je posrečeno sodelovanje pri maši kot pozneje na „oktoberfestu“ v župnijski dvorani.

BAVARSKA

Zunanji pokazatelji *življenja naše fare* so nedeljske maše v Münchnu in po dvakrat na mesec v Waldkraburgu in Rosenheimu, obhajilne nedelje, molitvene ure na prve petke, sobotna šola (prijavljenih je 75 učencev), vaje pevskega zbora, sre-

čanja ministrantov, pogovori mladih, prihajanje rojakov v naš župnijski in socialni urad, obiski bolnikov in družin... Notranji pokazatelji božjega življenja so nam pa seveda prikriti. Upajmo pa, da bi tudi ti isti ne stali prenizko, ko bi se nam pokazali.

Naša običajna *vinska trgatev* je morala letos odpasti, ker je lokal, kjer imamo svoje družabne prireditve, delno pogorel. Če Bog da, se pa spet dobimo na pustovanju.

Pred nami je naš največji praznik v tej jeseni — *blagoslovitev našega župnišča* (21. novembra). Prišel bo Münchenski nadškof kardinal Wetter, ljubljanski nadškof Šuštar in ljubljanski pomožni škof Lenič, če bo zdrav; on nam je tudi obljubil, da bo drugi dan, 22. novembra, maševal za nas pri Sv. Duhu. Škoda je, da ni v novem župnišču velike dvorane, kamor bi lahko povabili več sto naših faranov k blagoslovitvi. Da bi blagoslovitev župnišča obhajali kje drugje in ne v župnišču, pa spet ne bi bilo smiselno. Tako smo prisiljeni praznovati v dveh delih: v soboto v župnišču, kjer bodo pevski zbor in otroci našega tečaja zapeli gostom nekaj pesmi; v nedeljo pa v cerkvi Sv. Duha, kamor naj bi prišli v kar največjem številu vsi naši farani.

Umrla je gospa Marija Gaiser. Pred 65 leti je bila rojena v Jurovcih pri Ptuj. V zakonu se ji je rodilo pet otrok. V Zahodno Nemčijo je prišla leta 1961, kjer je kot že tudi prej domá zavzeta in z veliko ljubeznijo skrbela za moža in otroke. Občasno se je udeleževala tudi naših

slovenskih maš in drugih prireditev. Poznali smo jo kot vedno prijazno in ljubeznivo ženo. Zadnje čase se ji je jelo oglaševati srce, ki si ga je začela zdraviti. Umrla je v zdravilišču v Wartenbergu 3. septembra. Zapušča moža in pet otrok. — Bog naj jo sprejme v večno veselje, njeni družini pa naše globoko sožalje!

švedska

„Pustite otročičke in ne branite jim priti k meni, ker takih je nebeško kraljestvo“ (Mt 19, 14), beremo Jezusove besede v evangeliju po Mateju. Na poseben način se te besede uresničujejo pri krstu otroka.

V Göteborgu nam jih je bilo dano doživeti v soboto, 3. oktobra, ko sta oče Kjell Arne Thorsson in mati Stanislava, rojena Keršič, prinesla h krstu svojo prvorojenko Petro Heleno. Naj novokrščenko spremlja v življenju božji blagoslov, da bo mladi družini Kjella in Stanislave v luč in veselje.

Kako iznajdljivi so otroci za nebeško kraljestvo, pa se razkrije tudi ob drugih priložnostih. V Jönköpingu je na drugo septembrsko nedeljo komaj triletni Tommie Palm pokazal, da že zmora dejavno sodelovati pri maši. Pri darovanju je ponosno prinesel darove kruha k oltarju. Za triletnike je navadno maša predolga in prenaporna. Nekdaj ni bilo težav izročiti otrok v varstvo drugim članom družine, medtem ko so starši šli k maši. Ob današnjih razmerah pa je zlasti še v tujini nevarno, da zaradi majhnih otrok starši začno opuščati nedeljsko bogoslužje, zato je hvalevredno, če se pri maši prilagodimo drug drugemu in jo tako oblikujemo, da tudi malčki pridejo na svoj račun. Kako nam bodo hvaležni! Mali Tommie gre zmeraj z veseljem v cerkev in kadar na radiu zasliši orgle, navdušeno ponavlja: „Cerkev moje babice“.

Slovenska misija v Göteborgu je uredila knjižnico. Na ta način bodo doslej res vsakemu dostopne zanimive knjige, ki jih izdajajo Mohorjeva,

Ognjišče, Družina in druge cerkvene založbe. Veliko teh knjig je že po slovenskih domovih, saj so jih mnogi tudi zaradi sorazmerno nizkih cen precej kupili. V misijski knjižnici pa jih bo še več na razpolago, tudi tiste, ki so na trgu že pošle. To je vsekakor velika pridobitev za vse zavzete bralce. Še bolje bo, ko bo napisan seznam knjig, po katerem si jih bodo lahko izposojali tudi ti, ki ne živijo v Göteborgu.

švica

Romarski izlet na Ziteil. — Tam nekje sredi avgusta se je življenje po zasluženih in več ali manj lastnim željam prilagojenih počitnicah zopet vrnilo v kolesnice vsakodnevnega rednega dela. In na zadnjo soboto v mesecu, 29. avgusta, nas je kot za uvod v novo delovno leto pot že vodila proti Marijinemu svetišču na Ziteilu (2434 m). To je bila 10. obletnica prvega pohoda. Vreme je bilo čudovito, kar je tudi po svoje dobro vplivalo na naše notranje razpoloženje. Zvečer smo v cerkvi opravili pobožnost križevega pota, nato pa z vsemi drugimi romarji sodelovali pri skupnih večernicah, na koncu katerih se je na željo tamkajšnjega župnika oglasila ubrana pesem tria Špendov.

Zbudili smo se v popolnoma jasnem sončnem nedeljskem jutru. Kdo se ne bi radoval, kdo bi ne prepeval, kdo bi s psalmistom ne vzklikal: „Slavi, moja duša, Gospoda! Slavite Gospoda, vsa njegova dela!“ (Ps 102, 1. 22)? S takimi občutki veselja in hvaležnosti smo se zbrali k dopoldanski maši, med katero je pesem takorekoč kar sama našal pot iz nekaj več kot 20-ih src in grl. Proti poldnevu smo se vrnili k parkiranim avtomobilom, kjer smo ob robu gozda med piknikom nazdravili Gustlu in s. Avreliji za njun god, ki sta ga obhajala dva dni prej. Po okrepčilu s kavo in pecivom v že nekoliko oddaljenem hotelu smo se poslovili z zavestjo, da nas spremlja Marija, hvaležni Bogu

Pok. ga. Marija Gaiser

za oba lepa dneva in z upanjem na zopetno romanje prihodnje leto.

Srečanje inozemcev v Flüeliju. — Švica obhaja letos 500-letnico smrti svojega zavetnika, sv. brata Nikola-ja (Bruder Klaus). Zato je bilo s cerkvene strani poleg drugih slovesnosti pripravljeno tudi bogoslužno srečanje v Švici živečih inozemcev in sicer na 3. soboto v septembru v Klausovem rojstnem kraju Flüeli. Že kmalu po 15. uri smo se začeli zbirati na velikem bogoslužnem prostoru pred masivnim kamnitim oltarjem z vklesanimi kantonskimi grbi. Slovenske skupine ni bilo težko najti, saj so že od daleč privabljale naše lepe narodne noše. Tako je ob 15.30 folklorna skupina iz Oltna in Züricha zaplesala ob spremljavi Hermanove harmonike nekaj narodnih plesov, slovaški zbor se je pa predstavil z nekaj narodnimi pesmimi. Oboji so poželi lepo priznanje. Tudi med mašo, ki jo je vodil baselški pomožni škof dr. Josef Candolfi ob somaševanju nuncija škofa G. Rovida in škofa iz Češkoslovaške msgr. Hrusovskya ter izseljenskih duhovnikov, je bilo slišati slovensko besedo. Večjezično bogoslužje je nazorno izražalo potrditev psalma 116: „Hvalite Go-

spoda vsi narodi...“ Naša skupina je bila sicer majhna, pa vendar dovolj vidna. Po maši pa se nekaterim kar nič ni mudilo domov. Na vrtu pred bližnjo restavracijo smo zasedli prostore ter s petjem in igranjem na harmoniko privabljali še druge.

Romarsko srečanje v Einsiedelnu. — Letošnje slovensko romarsko srečanje („srečati se“ vključuje tudi prinesiti srečo, osrečiti) v Einsiedelnu, ki je kot ponavadi bilo na 4. septembrsko nedeljo (27. sept.), je imelo tri pomembnejše značilnosti.

● Kot najstarejši romar in voditelj bogoslužja nas je obiskal dr. Franc Perko, nadškof in metropolit v Beogradu. To je torej nadpastir, ki mu je kot nasledniku apostolov služba zaupana med brati zunaj rojstne slovenske domovine. V škofa pa ga je na praznik Gospodovega razglašenja (Sv. treh kraljev — 6. jan.) letos posvetil v Rimu sam papež Janez Pavel II., kar je tudi svojevrstna posebnost, saj se še ni slišalo, da bi bil kdaj katerikoli papež kake-mu slovenskemu duhovniku podelil škofovsko posvečenje.

Že na predvečer romanja v Einsiedeln je skupaj s svojim spremljevalcem g. dr. Antonom Hočevarjem,

stolnim župnikom v Beogradu, in p. Damijanom imel slovensko mašo v Baslu, kjer so ga rojaki zares pri-srčno sprejeli ter po maši skrbno postregli njemu in vsem udeležencem.

● Slovesnost bogoslužja in del popoldneva je bogato popestril moški zbor iz dolenskega Vidma. Tudi to je menda prvič v zgodovini Slo-venske misije v Švici, da se je naše-ga romanja v Einsiedelnu udeležil pevski zbor iz naše dežele Sloveni-je.

● V letošnje romarsko bogosluž-je pa je kanila tudi kaplja pelina. Kakor lani od dušnopastirskega de-lovanja med našimi tukajšnjimi ro-jaki se je p. Fidelis Kraner letos do-končno poslovil od rojakov in Švice. Zaradi oslabelega zdravstvenega stanja se bo namreč v kratkem vrnil domov. V Švici se bo s tem seveda do konca razprla vrzel, za katero je za zdaj še vprašanje, kdo jo bo za-polnil.

Poglejmo še malo v glavnih obri-sih celoten potek romanja. Dopol-dne so imeli romarji priložnosti za spoved in se udeležiti skupne pobo-žnosti križevega pota. (Oboje so mnogi tudi izkoristili.) Lepo število jih je poslušalo predavanje, ki ga je

slovinci ob meji

KOROŠKA

Delovna skupnost Katoliške mladi-ne je organizirala v septembru dvodnevni izlet Na Jeko (Kepo) v Karavankah. Zvečer je bil pri koči Berta taborni ogenj, v nedeljo pa na vrhu maša v obeh deželnih jezikih. — Slovenski dušnopastirski urad in dekanija Šmihel pri Pliberku sta 13. septembra pripravili v Šmihelu molitveni shod za duhovne poklice. Vo-dil ga je mariborski škof dr. Franc Kramberger. — V Selah so 13. sep-tembra prvič priredili farni praznik, ki je privabil ne samo Selane, tem-

več tudi ljudi od drugod. Vsi so so-delovali, od najmlajših pa do onih, ki so v zrelih letih. Praznik je popol-noma uspel. — V Podgorjah v Rožu je celovška Karitas pred letom pri-pravila dom za stare in onemogle. 8. oktobra je direktor Karitasa dr. Viktor Omelko blagoslovil novo ka-pelo, katere rektor je salezijanski duhovnik Janez Rovin. Kapelo je umetniško uredila Barbara Möse-der. Dom vodijo slov. šolske sestre. — Mladinska igravska skupina iz Sel je naštudirala in dobro zaigrala Harrisovo Androkles in lev. — Koroški pesnik Andrej Kokot, doma v Kostanjah nad Vrbskim jezerom, je izdal že 11. knjigo svojih pesmi. Je dvojezična: v slovenščini in angleš-čini in nosi naslov Kamen molka. — Na povabilo Krčjanske kulturne zveze v Celovcu je 27. septembra gostovalo v Mestnem celovškem gledališču narodno gledališče iz

Maribora. Predstavilo je Försterjevo opero Gorenjski slavček. — Dvesto-letnico obstoja je 26. in 27. septem-bra praznovala župnija Šmiklavž ob Dravi. Danes šteje 550 duš. Zaradi pomanjkanja duhovnikov jo sedaj soupravlja pečniški župnik Jurij Buch. Zadnji župnik je bil g. Viljem Pip, duhovnik Ljubljanske nadškofi-je, ki je umrl leta 1979. Še pred ne-davnim je bila župnija popolnoma slovenska; žal maldina ne obvlada več materinščine. — V Železni Ka-plji so 3. oktobra odprli in blagoslo-vili novo zgradbo slovenske Posojil-nice. Projekt je stal sedem milijonov šilingov. — Koroški radio je ho-tel prirediti v velikovski mestni dvo-rani posebno oddajo. Ker so pa ve-likovski mestni očetje zahtevali, da ne smejo pri oddaji sodelovati Slo-vinci, je oddajo odpovedal. Bravo ORF-Celovec! — V noči na 10. ok-tober (obletnica plebiscita) so ne-

— v zvezi z Marijinim letom — ob 11. uri imel v dvorani Dorfcenrura nadškof dr. Franc Perko. Ko so benediktinski redovniki opravili opoldansko korno molitev, se je začela naša romarska maša, ki jo je ob so-maševanju 9 duhovnikov vodil, kot že omenjeno, beograjski nadškof in metropolit. Svojo pridigo je osredotočil na Marijo kot na „ženo, ogrnjeno s soncem“ (prim. Raz 12, 1), ki se je že v davni preteklosti ukoreninila tudi med dobrim in plemenitim, gostoljubnim in pogumnim slovenskim ljudstvom (prim. Sir 24, 12 in Leto svetnikov I., Ljubljana 1968, str. 878), za časa svojega življenja na zemlji pa najzvesteje poslušala božjo besedo in se po njej ravnala (prim. Lk 11, 28). Razmišljanju o Mariji je sproti sledila spodbuda, kako naj bi tudi v nas žarelo sonce krščanske in narodne zavesti, kako naj bi zavračali vsako neskladje s poštenim vedenjem in kako naj bi svoje življenje upodabljali po Marijinem. — Po prodorni pridigi so štirje birmanci prejeli od nadškofa *potrditev* — dar Svetega Duha. Celotno bogoslužje sta izmenoma poživljala zborna in ljudsko petje, dokler se ni na koncu maše obojno zililo v mo-gočno petje Lavretanskih litanij s

sklepno pesmijo „Marija, skoz' življenje“. Kaj vse je bilo vključeno v te navdušene glasove, je možno samo slutiti, ve pa vsak sam.

Po krajšem razgovoru in slikanju pred cerkvijo smo se odpravili k poljubnemu kosilu. Le duhovniki, moški zbor s spremljevalci ter birmanci s svojimi botri, domačimi in gosti so imeli rezerviran prostor. Za načrtovano skupno kosilo v dvorani Dorfcenrura namreč ni bilo dovolj zanimanja. Kljub temu smo v tej dvorani, sicer že proti večeru, doživeli nekaj lepega. Videmski moški zbor nam je pričaral lepoto Triglava, ponazoril žalbo svatbo ter med drugim s prošnjo h Gospodu „Sotvori, Gospodi“ zaželel še mnogo let nadškofu in z godovno voščilnico p. Damijanu. Njemu in s. Avreliji je nazadnje poklonil še lepo darilo. V znamenje hvaležnosti moškemu zboru je mešani komorni zbor iz Züricha zapel nekaj pesmi, folklorna skupina iz Oltna in Züricha pa je v sicer malo zmanjšani sestavi prikazala del svoje plesne umetnosti.

Še bi ostali, če bi nas ne priganjala ura in čas, a treba se je bilo posloviti. Prav gotovo je vsak poslovilni pozdrav izražal hvaležnost Bogu, Mariji in vsem za vse.

milijonov lir. Deželna uprava je dosedaj prispevala 27 milijonov. Vsekakor je nova telovadnica velika pridobitev za Gorico. — V Cerovljah, v župniji Mavhinje, je nadškof Bom-marco 25. septembra blagoslovil temeljni kamen za cerkev sv. Cirila in Metoda. Načrte zanjo je napravil inženir dr. Adolf Močnik. To bo prva cerkev na Goriškem, ki je posvečena zavetnikoma Evrope. — Goriški nadškof Bommarco je imenoval dr. Oskarja Simčiča za škofijskega kanclerja v Gorici. Ostane še naprej tudi škofov vikar za slovenske vernike v škofiji.

TRŽAŠKA

Od 5. do 7. septembra so se vršili v Finžgarjevem domu na Opčinah kulturni dnevi Draga 1987. Prvo predavanje je imel urednik Ameriške domovine dr. Rudolf Sussel o pogledih Američana na Slovenijo. V soboto je predaval dr. Andrej Fink iz Buenos Airesa v perfektni slovenščini pod naslovom S Prešernom pod južnim križem. Nedeljsko mašo je imel izseljen-ski duhovnik msgr. dr. Janez Zdešar. Predavanje pa frančiškan in profesor na papeški univerzi Antonianum p. dr. Bruno Korošak z naslovom Krščanstvo in eshaton (o poslednjih rečeh). Zadnje predavanje je imel dr. Andrej Capuder Pot v slovenski Kanaan (v obljubljeni deželi). — Bazoviška verska skupnost je organizirala konec avgusta štiridnevno potovanje v Švico. Glavni cilj je bila božja pot Einsiedeln. Obiskali so tudi Lugano, Zürich, renske slapove v Schaffhausnu in Luzern. — Tržaški oktet, ki ga vodi Janko Ban, se je mudil od 8. do 18. oktobra v Združenih državah, 26. oktobra pa je imel nastop v Kanadi. — Šolske sestre so v svojem domu v Ricmanjih dale prenoviti hišno kape-lo, ki jo je prelat dr. Škerlj 14. septembra blagoslovil.

znani mazači pomazali dvojezične table v šmihelskem okolju.

GORIŠKA

Števerjančani so v Marijinem letu poromali na Marijino goro nad znanimi toplicami Abano. Popoldne so obiskali opatijo Praglio, ki je sprejela pod svojo streho leta 1945 ljubljansko semenišče. — Člani pevskega zbora F. B. Sedej s prijatelji so bili 30. avgusta v Sloveniji. Najprej so si ogledali Plečnikovo cerkev v Stranjah, nato pa so se povzpeli na Veliko planino. — Mešani pevski zbor Hrast je en teden preživel v koči sv. Jožefa v Žabnicah. Teden je imel dvojni namen: oddih in poglabljanje v petju. Napravili so tudi več izletov in občudovali lepoto dolin v zapadnih Julijcih. — Letos, 14. septembra, je poteklo 40 let, ko je bila z mirovno pogodbo primorska Slovenija razdeljena. Za Slovence,

ki so ostali v Italiji, so bila prva leta težka. — V ponedeljek, 14. septembra, je bilo romanje goriških in tržaških Slovencev v Marijino svetišče na Barbani. Maševanje je vodil goriški nadškof Bommarco v slovenščini. Popoldne je bil najprej koncert Marijinih pesmi, nato pa pete litanije. — Na Vrhu sv. Mihaela so 20. septembra odprli kulturno športno središče, v katerem bo našlo prostore tudi društvo Danica. Ob odprtju so bile športne in kulturne prireditve. — Ob Katoliškem domu v Gorici so postavili novo telovadnico, ki bo služila predvsem športnikom Olimpije in skavtom. Uporabljala jo bodo lahko tudi vsa druga slovenska športna društva. Telovadnico je blagoslovil goriški nadškof v petek, 25. septembra, ob navzočnosti civilnih predstavnikov. V nedeljo, 27. sept., je bil pa pravi ljudski praznik. Telovadnica je stala 387

**berite
in širite
našo luč!**

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

V Adelaidi so na prvo septembrsko nedeljo priredili očetovski dan. Pri maši je prepeval mladinski zbor. Po maši so učenci slovenske šole pripravili očetom program s pesmimi in recitacijami. Zahvalili so se jim za vso skrb, ki jo imajo z njimi. Na Marijin praznik 8. septembra so se zbrali v farnem središču upokojenci k maši in nato k skupni zabavi in okrepčilu. Sklenili so, da se bodo zbirali vsak mesec in tudi priredili skupne izlete. — V Merrylandsu (Sydney) je nastopil 22. avgusta kvintet Mavrica. Najprej je pokazal svoje rokohitrške sposobnosti g. Žerjav. Udeležencev je bilo toliko, da je zmanjkalo prostora v dvorani. — Mladinski zbor „Zarja“ je pripravil tekmovanje, kdo bo pripravil najboljšo torto. Odziv je bil večji, kot so pričakovali. Čisti dobiček bodo porabili za stroške, ko bodo 3. oktobra nastopili v Melbourneu. — Tudi v Sydneyu so organizirali očetovski dan. Po maši so v dvorani pripravili Zarjani program na čast očetom, žene pa zakusko. — Gojenci Slomškove šole in Glasniki so pripravili v Kewu (Melbourne) očetovski dan. Društvo sv. Eme je pa poskrbelo, da na mizah ni ničesar manjkalo. — V južni Avstraliji, katere središče je Adelaide, živi okrog 300 Slovencev, med njimi je okrog 300 upokojencev. Država je dala na voljo narodnostnim skupinam mali avtobus z devetimi sedeži. En dan v tednu ga imajo tudi Slovenci, da si lahko brezplačno ogledujejo novo domovino.

ARGENTINA

Nekdanji člani Zveze mladih katoliških delavcev (Katoliška akcija) so se 22. avgusta spomnili 10-letnice smrti nekdanjega duhovnega asistenta in profesorja dr. Franca Mihelčiča. Ves svoj prosti čas je posvetil organiziranju katoliške delavske mladine. Žal

je večino teh aktivnih mladih katoličanov požrla revolucija. V begunstvu je bil profesor botanike in zoologije na begunski gimnaziji v Lienzu in Spittalu na Koroškem. — Po povratku iz Evrope je Bernarda Fink imela dva nastopa v gledališču Colon v Buenos Airesu in en nastop z bratom Markom. Kritike so bile zelo dobre. Med tem se je spet vrnila v Evropo, kjer bo nastopala v Švici in Italiji. — V Slomškovem domu v Ramos Mejia so 9. avgusta priredili Mladinski dan. Po maši so bile tekme v odbojki, popoldne pa kulturni program z Vombergarjevo igro Gosposki ženin, s folklornimi plesi in zabavo. — V slovenskem domu v Carapachayu so imeli Mladinski dan 23. avgusta s športnim in kulturnim programom. Dneva se je udeležil tudi solist buenosairškega gledališča Colon Janez Vasle, ki ga je svetovnoznani pevec Luciano Pavarotti izbral na posebnem natečaju kot najboljšega basista. — Ob 80-letnici kronanja brezjanske Marije so 6. septembra priredili v Mendozi marijansko akademijo v dveh delih. V prvem delu so s pesmimi slovenskih mojstrov spremljali Marijo od spočetja

do poveljanja v nebesih. Drugi del je bil posvečen Brezjam, njegovi zgodovini, begu brezjanske Marije pred nacistih v Ljubljano. Med razlaganjem je zbor zapel več Marijnih pesmi. Dirigiral je Marko Bajuk. Ker odhaja v Slovenijo, je bil to zadnji njegov koncert v Mendozi. — V Našem domu v San Justu so 13. septembra že 26ič priredili mladinski dan. Geslo je bilo Združeni v bodoči rod. Poleg športnih nastopov je bilo veliko rajalnih vaj in nato zabava ob zvokih Zlate zvezde. V okviru Slov. kulturne akcije je 12. septembra priredil samostojen koncert baritonist Marko Bajuk. — V slovenskem domu v Mendozi so rojaki pripravili večer našim vrhunskim smučarjem, ki so prišli na vežbanje pod Ande.

KANADA

V Torontu so priredili Slovenski dan. Glavni govornik je bil dr. Ciril Žebot. Vsebina predavanja je bila: soočanje z delovanjem Izseljenke Matice, ki ga poskuša v zadnjih letih razviti tudi med slovensko politično emigracijo v prekomorskih deželah.

ocvirki

VODILNA VLOGA KPJ MORA IZ USTAVE

Matjaž Kmecl, eden vodilnih slovenskih komunistov, zahteva „več pluralizma in večjo demokratizacijo“ v Jugoslaviji. Pogoji za to pa je, v ustavi zapisano „vodilno vlogo partije črtati“. Delavci morajo dobiti jamstvo za to, da z dobrinami, ki jih ustvarijo, lahko tudi razpolagajo. O tem bodo na široko razpravljali v Sloveniji, potem pa sporočili Beogradu. Umik države je nujen, da lahko samoupravna podjetja delajo samostojno. Jugoslavija se je „predolgo obnašala kot bal-

kanska dežela in zanemarila nekatere sestavine evropske Jugoslavije“.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 9. sep. 87/25.

JUGOSLOVANSKI SINDIKAT TOŽEN

Več kot dvesto jugoslovanskih delavcev je v Beogradu prvič v zgodovini tožilo zvezo sindikatov zaradi njene nedelavnosti. Delavci zahtevajo nazaj članarino zadnjih desetih let, ker se ni sindikat zanje zadostno postavil. Del pritožb se nanaša na nezdrave delovne razmere v tovarniških lopah.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 9. sep. 87/9.

STAVKE

Tanjug poroča, da je število letošnjih stavk že konec avgusta

presegle lanski rekord: od januarja do septembra je bilo v vsej Jugoslaviji 873 stavk, udeležilo pa se jih je 122.000 delavcev; v celem lanskem letu je bilo 851 stavk, sodelovalo pa je za tretjino manj delavcev — 88.860.

MLADINA, Ljubljana, 18. sep. 87/7.

AGROKOMERC STRESA BEOGRAD

Gospodarska kriza, ki zajema Jugoslavijo, je porazna. Gre za

krizo struktur, ki se odraža na družbenem in pravnem področju, gre za svetovnonazorsko krizo, v kateri se razodeva vsa krhkost jugoslovanskega samoupravnega socializma; gre za нравno krizo, kjer so občani, gnani od sle po preživetju ali od želje po obogatitvi, dozdevno zgubili sleherni čut za vzajemnost.

Propad Agrokomerca je podoba drugega, širšega propada, ki grozi, da bo Jugoslavijo potegnili s

seboj. Tisk in mnogi politični dejavniki so prepričani, da se mu je možno izogniti samo z globokimi spremembami struktur, političnih še prej kot gospodarskih.

CORRIERE DELLA SERA, Milan, 30. sep. 87/8.

RASTOČE NEZADOVOLJSTVO

Od januarja do septembra je bilo v Jugoslaviji 978 stavk, pri katerih je sodelovalo 150.000 delavcev. To početje kaže na rastoče neza-

med vrsticami

DELO: PRVI POLITIČNI PIKNIK

Niti največji optimisti najbrž niso pričakovali, da bo prvi slovenski „Hyde Park“ — politični piknik v Zajčji Dobravi — tako silajno uspel. Na tamkajšnjem veseličnem opremljenem prostoru se je hitro razvila „odprta“ politična govoranca, ki je vedno bolj navdušeno tisočglavo občinstvo zabavala. Organizator — ljubljanski medobčinski svet ZSMS.

Organizatorjem gre zaumeriti le to, da se niso dovolj potrudili, da bi na piknik pripeljali več ljudi iz vodilne slovenske politične garniture. Tako pa je bila ob Smoletu (predsedniku RK SZDL) zbrana le mestna in občinska garnitura, ki na večino vprašanj ni vedela odgovora. Breme odgovarjanja je skoraj v celoti padlo na Smoleta.

Vprašanja in razmišljanja iz zbranega ljudstva so zajela skoraj vsa pomembnejša politična, ekonomska in nacionalna vprašanja tega časa. Protinflacijske jeze je bil najprej deležen naš novi vojaški projekt „novi avion“.

Nato se je vsul cel plaz kritičnih vprašanj na račun našega političnega sistema. Koliko časa še bo ZK nastopala z državno-oblastnih pozicij? Zakaj se slovenski politiki tako bojijo uvedbe neposrednih volitev? Zakaj ne zahtevajo odstopa Mikuličeve vlade, za katero je očitno, da je nesposobna? Kaj je to „moralno politična neoporečnost“ naših vodilnih kadrov, ki so nas pripeljali v sedanjo „tragikomično“ situacijo? Kje je naš Gorbačov?

Občinstvo je bilo zelo navdušeno nad stalno ponavljanjičimi se vprašanji o večstrankarskem sistemu. Ali ni to sedaj naša edina perspektiva? Če je edina rešitev v uvedbi konkurence v gospodarstvu in politiki, koliko glasov bi dobila ZK na volitvah?

Govorci so se najbolj razvneli ob nacionalnih

vprašanjih. Zakaj slovenski politiki v zveznih organih ne govorijo slovensko? Koliko časa se bo v Jugoslaviji kot „kurja čreva“ še vlekle nerazvitost nekaterih delov države („Tam pa stroji rjavijo na njivah, denar stran mečejo...“)? Zakaj božič ni državni praznik, saj je to ne samo cerkveni, ampak tudi nacionalni praznik?

Neki Gorenjec iz Mojstrane je spraševal, kako je lahko prišlo do tega, da morata oba z zaposleno ženo za opremljanje stanovanja prodajati gozd, medtem ko je njegov stari oče — železničar v predvojni Jugoslaviji — sam živel osem otrok in nezaposleno ženo, hkrati pa še kupoval gozd, ki ga mora sedaj on prodajati.

Ljudje so spraševali še vse mogoče. Zakaj socializem nikjer v svetu ni „zašpilal“ („Marx ga je delal za Nemce, ne pa za Slovane...“)? Kdo je odobril investicije na Jesenicah in v Kidričevem? Zakaj Jugoslavija sodeluje s teroristi, kakršna sta Gadafi in Homeini, in jima prodaja še orožje?

Kljub Smoletovemu trudu so začeli nekateri tečnariti, da je vprašanj veliko, odgovorov pa malo, pa še ti so zaviti („Skrajni čas je že, da začnejo naši politiki misliti...“). Čeprav je nekdo menil, da je to „prva predvolilna kampanja po letu 1945“...

Ostalo je vprašanje, zakaj je ZSMS še vedno edini organizator takšnih shodov in zakaj se to lahko zgodi le kot piknik in veselica.

— — —

Vseskozi je viselo v zraku prepričanje, da gre za enega prvih primerov po vojni, da lahko „glas ljudstva“ ne filtrirano pride do oblasti.

Iz (te podobe ljudskega mnenja) bi lahko sklepali: da Slovenci politikom skoraj ničesar več ne verjamejo; da so siti „vodilne vloge“ ZK in bi jo neusmiljeno prepustili volilni negotovosti večstrankarskega sistema; da bi radi z državnim blagoslovom praznovali božič; da bi takoj ukinili vsako pomoč nerazvitim in so jim sploh zelo všeč preproste nacionalno obarvane formule razvoja Slovenije itd. Slovenci so se pokazali kot „odprti“ in temperamentni govorniki, njihovi politiki — z nekaterimi izjemami — pa kot „vase zaprti“ in nekarizmatični.

DELO, Ljubljana, 5. okt. 87/2 in 1.

dovoljstvo nad splošnim položajem v družbi in ne le nad plačami. Le prek stavk lahko zaposleni opozarjajo na svoje pritožbe.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 24. sep. 87/7.

SLABE NOVICE IZ BEOGRADA

Če Mikulić za uradna sporočila o nepokritih menicah Agrokomerca ni vedel, tako je čuti v Beogradu, je slab ministrski predsednik. Če je pa vedel in nič proti ukrenil, ga ni mogoče več politično vzdrževati. Slišati je tudi mnenje, da ni v teh težkih trenutkih Jugoslaviji v njenih odnosih naproti mednarodnim upnikom v prid, če jo pred njimi še naprej zastopa Mikulić.

Ko je Popit pred kratkim opozoril na vedno močnejšo narodnostno „enotnost“ vojske v Jugoslaviji, je dobil zelo oster odgovor. On je z opozorilom mislil na to, da je častniški zbor sestavljen vedno bolj iz samih Srbov in Črnogorcev. Ta zaskrbljenost izvira iz tega, ker se v Srbiji vedno močnejše širi nacionalizem, ki je divji, nerazumen, usmerjen vzvratno in v uporabo sile.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 26. sep. 87.

SVOBODA OBVEŠČANJA

V teh štirih letih se je zgodilo marsikaj. Sodišče je odločilo, da mora Delo objaviti Konkretno kritiko trojnega funkcionarja, zamenjano je bilo uredništvo Teleksa in Pavlihe, nekajkrat je bila zaplenjena Mladina, nato še Katedra, vmes še Tribuna. Zgodilo se je tudi nekaj neverjetnega, že zaplenjeno Mladino je Višje sodišče „odplenilo“. Potem je bilo nekaj časa zelo mirno, nato je spet prišla na vrsto Katedra, za njo pa še Mladina. Sodni organi so se spet izkazali, pravočasno so zaznali kurs dnevne politike.

TELEKS, Ljubljana, 1. okt. 87/6.

(NE)USPEŠNOST ZK

Kaj narediti, da bi zaustavili demoralizacijo, pospešili kadrovske prenovi ZK in ustvarili možnosti za vstop novih članov (v prvih šestih letošnjih mesecih je v ZK vstopilo le 74 novih članov, v istem času pa je bilo izključenih, črtanih ali pa so izstopili iz ZK 454 članov).

DELO, Ljubljana, 1. okt. 87/2.

Če v zadnjem letu ali dveh kar 85 odstotkov osnovnih organizacij ZK ne sprejme nobenega novega člana, hkrati pa iz vrst ZK izstopi precej članov, potem je položaj že kritičen.

Kje so vzroki za demoralizacijo članov ZK? Morda tiči odgovor v dejstvu, da je v kriminalna dejanja in številne afeze v naši državi vpletenih nemalo komunistov na najodgovornejših mestih. Če bo šlo tako naprej, bo ZK obstajala zaradi sebe in ljudje bodo še bolj dvomili o delovanju ZK kot avantgardne organizacije. Zdaj jo zpušča vse več intelektualcev, delavcev iz neposredne proizvodnje, vse manj zanimanja za včlanjevanje pa je tudi med mladimi.

DELO, Ljubljana, 3. okt. 87/2.

JUGOSLAVIJA PROSI ZA ODLOŽITEV PLAČIL

Jugoslavija je predlagala Pariškemu klubu, v katerem so združene vlade držav upnic, pogajanje o odložitvi plačevanja dolgov na konec oktobra ali začetek novembra. Izraza „moratorij“ se uradne izjave ogibajo, a dejansko gre za priznanje, da Jugoslavija v naslednjih letih ne bo mogla izpolniti obveznosti do tujih upnikov. Do leta 1990 bo treba vrniti okrog 70 % vseh dolgov. Jugoslavija želi do takrat povrniti le 20 % dolgov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 1. okt. 87.

KRIZA SISTEMA

Po škandalu z Agrokomercem se porajata v Jugoslaviji dve mnenji: eni upajo, da je postalo sedaj vsem jasno, da so potrebne korenite reforme, drugi pa menijo, da je neizpodbitno dokazana nezmožnost sistema in režima.

To, da spravi ena državna enota drugo na boben, je Jugoslavijo pripeljalo spet na nekdanjo politično os Ljubljana—Zagreb—Beograd, le

kakšni smo Slovenci?

Osrednjeslovenski tip je najmanj izrazit, močno prehoden in neenoten. Obsega območje Dolenjske brez Bele Krajine ter zahodno in južno Štajersko. Bolj je pod vplivom alpskega ko panonskega kulturnega območja.

Zlasti noša ne kaže tu nobenih značilnih ostankov stare narodne noše; zato je že izenačena. Tudi hiša tega tipa je v raznih različicah: vrholovna, dolenjska, nizka lesena ali zidana, osrednještajerska.

**Prof. A. Trstenjak, O slovenski duši
Koledar 1987 Družbe sv. Mohorja v Celovcu**

da sedaj ne gredo tako kot pred vojno Slovenci skupaj s Srbi, marveč prihajajo z njimi v vedno večje nasprotje, medtem ko se Hrvaška brez izrazitih osebnosti sicer čustveno nagiba k slovenskim stališčem, a si tega ne upa jasno povedati.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG, Frankfurt, 2. okt. 87.

SLOVENIJA ZAHTEVA „DRUG SOCIALIZEM“

Slovenski partijski šef Kučan je zahteval pred tujimi časniki v Ljubljani „drug socializem“ za Jugoslavijo. Predvsem mora biti „v okvirih družbene lastnine“ uresničeno tržno gospodarstvo. To „družbeno lastnino“ bi morali zaščititi tudi pred državo in

njenimi vplivi. Dalje je ta „drug socializem“ v „dosledni demokratizaciji politične civilne družbe“ in v polnem uresničenju enakopravnosti med narodi. Vlogo partije bi bilo treba v tej družbi temeljito prekriti.

Od 60 predlogov za reformo zvezne ustave so jih pristojni slovenski organi kot nesprejemljive zavrnili 16. Gre za tiste predloge, ki skušajo okrepiti osrednjo državno oblast.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG, Frankfurt, 5. okt. 87.

RAZBLINJENE UTVARE

V jugoslovanske razmere v družbenem delu gospodarstva se vedno bolj vriva mnenje, da, kdor je pošten, je neumen, kdor dela, je prismojen, beseda je zgolj beseda, obljuba je prazna, kdor ima,

mu je treba vzeti, lastnina je ne-lastnina.

V takih razmerah se okoriščajo lopovi z belimi ovratniki in nekakšnimi knjižicami.

Med ljudi pošiljajo obsedne, napihnjene in puhle resolucije, obljube brez kritja. Če pa so obljube že pokrite, jih država ne pokrije z denarjem, zbranim od ljudi, kot vsaka druga poštena država, temveč ljudem denar potuhnjeno ukrade prek izdajanja denarja. Ob taki državi ni čudno, da so si veliki družbeni ali ekonomski sistemi znotraj nje začeli dovoljevati podobne stvari: Feni, Obrovac itd. so samo drugačna oblika istega pojava, kot je Agrokomerc.

Postavlja se vprašanje, ali ima Narodna banka Jugoslavije ustavno pravico, da kvari jugoslovanski denar, in ali ima jugoslovanska vlada pravico, da razdeljuje nekakšne materialne koristi, za katere ni preskrbela na legalen način denarja, in s tem kvari naše gospodarstvo. Radikalen preokret v gledanju na gospodarski sistem v socialističnih državah je nujno potreben.

NAŠI RAZGLEDI, Ljubljana
87/17.

**vzemite si 5 minut
za premislek
narodnega reka!**

**dobrotljiva roka ne
obuboža.**

pisali ste nam

MANJKA MEDNARODNEGA LISTA O SLOVENCIH

Slovenci nimamo nobenega mednarodnemu svetu namenjenega lista v tujih jezikih, kot ga imajo npr. Hrvatje (vsaj do neke mere). Ves svobodni slovenski tisk se obrača izključno na Slovence, z ničimer pa ni poskrbljeno, da bi informirali zainteresirane tuje bralce in ustavnove. Evropski počitničarji, ki hodi-jo nekateri že desetletja v Jugoslavijo, nimajo večinoma niti pojma, da je tam več narodov in jezikov in da republike niso istoznačnice za kakšne avstrijske ali nemške dežele, ameriške države ali kanadske province. Povsod po Evropi je dobiti razne počitniške priročnike, vstevši konverzijske, ki pa vsi brez izjeme govorijo o jugoslovanščini in predstavljajo nekakšno v latinici pisano srbsčino z nekaj hrvaškimi izrazi tu in tam.

Položaj se ne bo spremenil, dokler ne bo poskrbljeno za primeren angleško pisan list, ki bi prinašal delno izvirne politične in kulturne članke v slogu Nove revije in srečanj v tržaški Dragi, delno pa povzetke izbranih prispevkov o Sloveniji iz slovenskega, jugoslovanskega in svetovnega časopisa. Tak list bi moral izhajati mesečno in bi moral biti registriran pri Centre international d'enregistrement des publications en serie v Parizu, tako da bi bil po svoji ISSN številki naročnikom splošno dostopen in navajan v katalogih periodičnega tiska. Pošiljanje brezplačnih izvodov poslaništvom, mednarodnim organizacijam in uredništvom vplivnih časopisov v Evropi in Ameriki bi bila verjetno zelo dobra „naložba“.

Tak list bi moral urejati manjši, skrbno organiziran uredniški odbor z dobro urejeno delitvijo političnih in kulturnih oziroma uredniško-tehničnih področij, v katerem bi moral sodelovati (anonimno) tudi kdo iz Jugoslavije. Čeprav po orientaciji 100%-no slovenski, bi moral biti list politično neopredeljen, t. j. zastopal naj bi slovenstvo, ne pa kakšno posebno politično smer (konservativno, liberalno, socialdemokratsko itd). V njem bi morala biti zastopana tudi slovenska Cerkev (seveda ne formalno), ker to je edina organizacija z dognanim slovenskim programom, ki ga, kolikor more, uresničuje že skoraj dvesto let. Glavni urednik bi moral biti

mlad, razgledan in politično zavzet razumnik s sedežem v tujini in s primernimi tehničnimi skušnjami na izdajateljskem in uredniškem področju.

Financiranje lista bi ne smela biti prevelika težava. Kakšna tri leta bi list izhajal z izgubo, potem pa bi se skoraj gotovo lahko vzdrževal z naročninami in drugimi dohodki. Hujši problem bi bil, kje in kako dobiti primerne urednika in uredniški odbor.

Prav čudno je, da se o tem (kolikor vem) nikjer nič ne razmišlja, čeprav je gotovo, da bi bile za Slovenijo koristi takega lista velike, in je po mojem neizogibno potreben.

N. N., Francija

dve tretjini Jugoslovanov se proglašata za revne

Znani partijski funkcionar Vinco Hafner je imel v ljubljanskem Teleksu (6. 8. 87) pogovor z urednikom, na katerega mu je odgovoril Tone Peršak prav tako v Teleksu (20. 8. 87). Iz tega odgovora povzemamo najzanimivejše trditve.

K temu pisanju me spodbuja neko čudno in celo pomalem strašljivo občutje. Gre za občutje, da v resnici ne slutite globljene krize, ki nikakor ni samo gospodarska, in da se nekako niste zmožni zavedati svoje skrivde zanjo. Vi ste vendar že dolgo član forumov in organov, ki odločajo o tem, kaj in kako naj bo v tej državi. Poleg tega ste član in funkcionar ZK, ki ima že več

kot štirideset let vso oblast v svojih rokah in je kot taka najbolj odgovorna za razmere v državi. Ta nezmožnost ni kakšna vaša značajska posebnost. Gre za predanost in pripadnost ideologiji. To pa pomeni v bistvu neke vrste slepoto za določena dejstva.

Zabredli smo v hudo gospodarsko, politično in moralno krizo, predvsem pa daleč zaostali za skoraj vsemi evropskimi državami. Po drugi strani pa nas je vodstvo vsa ta leta prepričevalo, da je izbralo pravo in najnaprednejšo pot, da se nikoli ni bistveno oddaljilo od nje in da je tudi ljudstvo v veliki večini za to pot.

Cela vrsta dejstev, še zlasti pa naš volilni sistem in pa vztrajanje ZK pri tem, da mora obvladovati prav vse položaje, kjer se o čemerkoli odloča (zato nekommunist tako rekoč ne more do nobenega odločujočega položaja), kaže, da ZK ne zaupa ljudstvu in mu v resnici ne dovoli dejansko vladati. Zato se vse odločitve družbenega življenja oblikujejo v forumih organov ZK, organi navidezne „ljudske“ oblasti pa potem te usmeritve uveljavljajo v praksi; seveda pa v teh organih sedijo isti ljudje kot v forumih ZK.

PODPRIMO TOLSTOJA!

Mislím, da med slovenskimi izseljenci in zdomci ni veliko ljudi, ki bi ne brali knjige Nikolaja Tolstoja *The Minister and the Massacres* (Minister in pokoli), delo potomca slavnega ruskega pisatelja Leva Tolstoja. Avtor je zgodovinsko raziskal dokumente in pričevanja iz vojne dobe, ko so Angleži vračali iz zahodne Avstrije kozake in Belorusce, Srbe, Hrvate in Slovence, ki so tam iskali zatočišče pred komunističnim nasiljem. Angleške okupacijske oblasti so na pobudo takratnega ministrskega (političnega) svetovavca Mac Millana in brez vednosti angleške vlade izročile Sovjetski

zvezi in Jugoslaviji ogromne mase ljudi, ki so potem končali brez slehernih sodnih postopkov v nasilni smrti.

V svoji knjigi je Tolstoj imenoval več generalov 8. angleške armade, zlasti 5. korpusa, ki je bil takrat na Koroškem. Med njimi je bil tudi brigadni general Toby Low (sedaj lord Arlington), ki je predajo uresničil po navodilih, prejetih od nadrejenih. Ta je sedaj Tolstoja tožil, češ da je v omenjeni knjigi zapisal neresnične trditve in njegovo ime brez konkretnih dokazov spravil v zvezo z navedenim nečloveškim početjem.

Kdaj se bo sodni proces začel, mi ni znano. Vem pa, da se je Tol-

stoj obrnil tudi na Slovence, da bi ga pri sodni razpravi podprli moralno in denarno. O tem je pisal v Slovenski državi Stane Pleško. Tolstoju smo dolžni pomagati, saj je v svoji knjigi svetovno javnost seznanil posebej o slovenski žaloigri. Na sodni razpravi bo gotovo prišlo do novih odkritij — zaradi tega jo Tolstoj pozdravlja — ker bodo morali pod prisego pričati o takratnih dogodkih razni očitvidci.

Stroški sodne razprave ne bodo majhni. Denarne prispevke pošljite na spodnji naslov!

Otmar Mauser
338, Woburn Ave.
Toronto, Ont. M5M 1L2
Canada

Ste prebrali podatek, da so v BiH tretjino primerov gospodarskega kriminala zakrivil člani ZK? Ali ni slabo, da ZK mandata kdajpakdaj ne preveri? Samo tako bi bilo jasno, ali ni mogoče vztrajanja pri tej ustavni določbi razumeti kot prilaščanja oblasti.

Člani ZK imajo po tej določbi v družbi podoben status kot svoj čas aristokracija; pomembnejše službe in položaji, funkcije in pooblastila so namreč dostopni izključno njim. Zato se tudi tako strašno povečuje število najrazličnejših funkcij. Koliko damo Jugoslovani samo za plače raznih predsedstev? Zakaj so potrebna (poleg predsedstva države) vsa druga predsedstva, če podobne funkcije povsod po svetu zlahka opravljajo predsedniki?

Isto velja tudi za naš dvotirni upravnopolitični sistem, ki je gotovo najdražji na svetu. Imamo ministrstva in imamo sise za ista področja in dejavnosti in v vseh teh pisarnah množice ljudi, ki so seveda bolje plačani kot ljudje, ki dejansko opravljajo dejavnosti. Isto velja za neštete administrativne delavce, t. j. režije po delovnih organizacijah, kar po eni strani povečuje ceno proizvodov, po drugi strani pa

zmanjšuje dohodke delavcev v proizvodnji. In zakaj je to potrebno? Zavaljo nezaupanja politične elite (ZK) v ljudstvo. Vsa ta silna birokracija (režija) namreč tudi dela, čeprav dejansko ni potrebna; dela ima pa toliko zato, ker je življenje do nesmisla preregulirano. Toliko zakonov, predpisov in odlokov, toliko „papirnatega“ dela ne pozna razen vzhodnih držav (tudi tam politika temelji na nezaupanju v ljudi) nobena pametna država.

Ob vsem tem je logično, da znaša prometni davek za nekatere proizvode pri nas tudi po 90% pribitka k dejanski ceni, v zahodnih državah pa največ 25%.

Ste se že kdaj vprašali, koliko delavcev iz ZDA, ZR Nemčije, Francije, Italije ali Švedske bi želelo zamenjati sistem in državo, v kateri živijo, za naš sistem in državo? Ste morda v zadnjem času brali izjave turistov, ki prihajajo k nam na dopust, se čudijo naši draginji in ugotavljajo, da so cene osnovnih živil pri nas enake ali višje kot v Avstriji, Nizozemski ali Nemčiji, vemo pa, da ima jugoslovanski delavec najmanj štirikrat manjše dohodke kot zahodnoevropski. Ste morda prebrali podatek, da kar dve tretjini jugoslovanskih dru-

žin ocenjujeta svoje redne plemenke kot nezadostne za normalno preživljanje? To pomeni, da se dve tretjini Jugoslovancev sami proglašata za revne.

V Delu sva lahko oba prebrala, da je kruh v Jugoslaviji v povprečju 25% dražji kot v ZDA in skoraj 100% dražji kot v ZRN. In vi še vedno trdite, da je „večina delavcev tudi ekonomsko in čustveno vezana na združeno delo in družbeno lastnino in da kljub vsem omejitvam in odklonom vidi v njih tudi svoj napredek in resnično socialno osvoboditev“.

Jaz bi želel tu živeti bolje, še zlasti, ker mislim, da bi bilo to mogoče, če bi se politična elita odpovedala nekaterim svojim predsodkom in privilegijem. Gre nam, da je vladajoča elita te družbe morda res pripravljena vztrajati pri enakosti in socializmu v revščini in kljub revščini in se celo odpovedati napredku v korist svoje oblasti, se vedno bolj potrjuje.

Država bo resnično bogata samo, če bodo v njej živeli bogati ljudje. Res pa je, da je revnim ljudem lažje vladati, ker se pehajo za kruh in ne mislijo na druge reči. Toda, če revščina prebije mejo zmožnosti, se lahko reveži obrnejo proti državi...

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b

(U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

• **PRODAM** gradbeno parcelo (1 ha) in njivo (1 ha) v Gornji Bistrici v Prekmurju, Slovenija. — Oglasite se na štev. 183 ali pa pokličete v USA tel. štev. 312-352-37 67.

• **SLOVENEK**, star 50 let, srednje izobražen, dober srčen, s premoženjem, želi spoznati pošteno Slovenko za skupno življenje. Samo resne ponudbe. Slika zaželeno. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani. (štev. 7)

• V Mariboru **PRODAM** komfortno stanovanje (90 m²) z velikim balkonom, telefonom in pogledom na Pohorje. — Informacije: tel. 061-21 76 53, Slovenija.

• V Juršincih pri Ptuj ugodno **PRODAM** mlin, gospodinjstvo poslopje (delno opremljeno), gospodarsko poslopje, lep vrt, garažo in 75 a dobro obdelovane zemlje. — Resnim interesantom daje informacije Jože Cizerl, Fabriciusstr. 22, 4010 Hilden, BRD, tel. 0 21 03-51 3 84 po 18. uri.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti te knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: **MOHORJEVA KNJIGARNA**, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisma za tujino.

smeh je najboljše razkužilo za žolč

Nasprotnik

Zdravnik pacientu: „Vbrizgni-te si vsak dan trikrat v desno oko po dve kapljici tega zdravi-la!“

Pacient: „Pred jedjo ali po je-di?“

o

Znanega severnoameriškega TV-škofa Sheana je vprašal ateist: „Kako je mogel prerok Jona preživeti v ribjem trebuhu tri dni, kot pravi sveto pismo?“

„Ne vem,“ je odgovoril škof. „Ga bom vprašal v nebesih, ko pridem tja.“

„Kaj pa če ga ni tam?“

„Potem ga boste vprašali vi.“

o

V šoli.

„Jakec, povej, kako dobimo svetlobo s pomočjo vode!“

„Tako, da pomijemo okna.“

o

„V drugem življenju bi bil jaz rad kamela.“

„To pa ni mogoče.“

„Zakaj ne?“

„Ker ne more biti nihče dva-krat isto.“

o

„Kako to, da se vidva z ženo nikoli ne prepirata?“

„Nima smisla, ker nimam jaz nikdar prav.“

o

„Pomisli, kako je Blaž nesra-men! Ni mi hotel posoditi tiso-čaka!“

„Oprosti, a tudi jaz sem ne-sramen!“

o

„Slišal sem smešnico, pa ne vem, če sem ti jo že povedal.“

„Ali je smešna?“

„Je.“

„Takšne mi še nisi povedal.“

o

Japonec vpraša svojo ženo: „Zakaj pa ješ riž samo z eno palčko?“

„Zato, da bi shujšala, ven-dar!“

o

Sin posluša moderno glasbo. Pa vpraša očeta:

„Ali si ti že slišal kdaj kaj podobnega?“

„Ja, pred štirimi leti, ko sta se zaletela dva tovarnjaka, ki sta vozila prašiče v klavnico.“

o

„Kaj vam je bilo pri mojih pesmih najbolj všeč?“

„To, da je ponatis prepove-da.“

o

„Svojo taščo sem učil plava-ti, pa ne gre in ne gre.“

„Kaj se vode tako boji?“

„Ne, ampak ust ne more držati zaprtih.“

od doma

Osnovno osemletno šolanje je obvezno, razen za vodilne ka-dre.

DOLOČENI TOVARIŠ JE VZEL NAJPREJ BESEDO, POTEM ŠE VSE OSTALO.

Preden pride resnica na dan, ima laž že jahto.

PROLETARCI VSEH DEŽEL: PRI-HODNOST JE VAŠA, LE SEDA-NJOST SI VEDNO LASTIJO DRUGI.

Z visokega položaja se je tre-ba znati smejati.

LAŽE JE PREPISOVATI PRETE-KLOST KAKOR RAZISKOVATI SEDANJOST.

Vse to bo ljudstvo povrnilo.

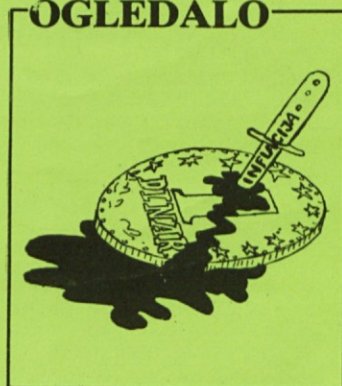
SPRAŠUJEM SE, KDO STOJI ZA SINDIKATOM, KI ŠČITI PRED-STAVNIKE DELAVSKEGA RAZ-REDA PRED DELAVCI.

Stalno prebiramo v časopisu, kaj se dogaja „med nami“. Nih-če pa ne napiše, kaj se doga-ja „med njimi“.

OPRAVLJAL JE MNOGE DRUŽ-BENOPOLITIČNE FUNKCIJE. NAJPOMEMBNEJŠA JE BILA, KO JE IZSTOPIL IZ PARTIJE.

Po PAVLIHU

OGLEDALO

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74 ali 34 6 39).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089-22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).